

გურამ ბათიაშვილი

დასახამი

დრამა ორ ნაწილად

მოქმედი პირნი

აბიჰუ

ნადაბი

იოშუაყი

მოხუცი

კულულებიანი

რაბინი

მანდილოსანი

პრანჭია ქალი

ესთი

იუდეველნი

ხაია

ეუდა

ხეიბარი

მონობაზი

მისი ძმა

მაცნე

ჭაბუკი

გოგონა

იოხანანი

მოშე

იუდეო-ქრისტიანნი

ნათანი

ელცაფანი

შაული

შიმონი

გამლიელი -- დიდი რაბინი

ავგუსტუსი -- დესპანი

ფესტოსი -- იუდეის პროკურატორი

ასისთავი -- რომაელთა არმიისა

ლეგიონერი

მოქმედების ადგილი -- იერუსალიმი

3.

ფარდა იხსნება თუ არა, სხვადასხვა კუთხეში გადმოეფინება ტილოზე დახატული რომის იმპერატორის პორტრეტები. ისმის ხალხის ნერვიული შეძახილები:

-- არა, არა!

-- მოგვაშორეთ!

-- რომში, რომში გამოფინეთ!

ლეგიონერი. მეორე დღეა აქ ღრიალებთ -- წადით, სახლებს დაუბრუნდით!

-- თქვენ წადით, გაგვეცალეთ!

-- არა, არა, არა!

-- არ დავიშლებით!

-- ჩამოსხენით, მოგვაშორეთ!

ლეგიონერი. ურჩნი სასტიკად დაისჯებიან.

მეორე ლეგიონერი. რომი ურჩობას არავის პატიობს.

ლეგიონერი. დაიშალეთ, დაიშალეთ!

მეორე ლეგიონერი. ურჩი დაუსჯელი არ დარჩება.

-- ნუ გვემუქრებით, ჩვენს მიწაზე ნუ გვაშინებთ!

-- მოგვაშორეთ კერპები!

-- ჩამოსხენით!

-- შორს, ჩვენგან!

მეორე ლეგიონერი. დღეს რომია თქვენი ბედის გამგებელი, დაემორჩილეთ მის ნებას!

შეძახილები:

-- წყეულიმც იყავთ!

-- არ გვინდა რომი!

-- ჩვენი ბედის გამგებელი ღმერთია, მხოლოდ ღმერთი!

საყვირების ხმა.

ლეგიონერი პროკურატორი! აქეთ მოეშურება იუდეის პროკურატორი ფესტოსი!

ფესტოსი (ძლევამოსილი, მხნედ). მოგესალმებით, იუდეველნო!

ხალხი უხმოდ დგას.

ლეგიონერი. გაუმარჯოს იუდეის პროკურატორს!

დუმილი.

ფესტოსი სალამი იუდეველთ -- რომის მეგობართ! (დუმილი.) ვიცი, როგორ გიყვართ იმპერატორი. მოგანიჭეთ ბედნიერება და მთელი იუდეის ქუჩებში გამოვფინეთ მისი პორტრეტები. უფლება გექმევით თაყვანს სცემდეთ.

შეძახილები:

- მოგვაშორეთ!
- არა, არა, არა!
- არ გვინდა!
- შორს, შორს, შორს!
- წყეულიმც იყოს ყველა კერპი!
- ყველა გამოსახულება!

ფესტოსი. დიდად ვაფასებთ იმპერატორისადმი თქვენს ერთგულებას, სიყვარულს.
სტვენა, შეძახილები:

- ტყუილია!
- გვძულს!
- მოგვაშორეთ!

- არა, არ არის ასე!
- არ გვიყვარს!
- არც მოგვწონს!
- ტყუილია!
- მოგვაშორეთ ეგ პორტრეტები!

4.

ფესტოსი. მე მომწონს თქვენი მიხვედრილობა, (სტვენა, ხმაური.) უნდა განადიდებდეთ იმპერატორის სახელს – მან ხომ განათლება მოგიტანათ!

მოხუცი. ეს ხომ ტაკიმასხარაობაა, პროკურატორი მასხარაობს. იცინეთ, იცინეთ, რომის იმპერატორის ნაცვალის ტაკიმასხარაობაზე. იცინეთ, ადამიანებო!

მოხუცი გულიან, გადამღებ სიცილს იწყებს. ხალხი აყვება.

ლეგიონერი (ფესტოსს). რას გვიბრძანებ?

ფესტოსი. აცალე! (ხმამაღლა.) მე მიყვარს გონიერი ებრაელი ხალხი.

სიცილმა ლამის გარემო გააყრუოს.

მოხუცი. ასე, კარგია -- დავცინოთ იმას, ვინც ჩვენ დავცვინის.

ფესტოსი (მარჯვენა ხელს აღმართავს, მოსმენას მოითხოვს). ყური მიგდეთ!

სიცილის ქარიშხალი არ წყდება.

ლეგიონერი. ყველა აქა მყავს, დავცხებ.

ნადაბი (ხალხს გამოეყოფა თუ არა, სიცილი შეწყდება). პროკურატორო!

ფესტოსი (ლეგიონერს). ეს ვინ არის?

ლეგიონერი (მხრებს აიწურავს). ებრაელი... იქნებ, ზელოტიც...

ნადაბი. შენ იცი, ჩვენი ხალხი კერპებს გაურბის. ათი მცნებიდან ერთ-ერთი ჩაგვაგონებს, არ შევქმნათ არა-რა გამოსახულება. არც ცქერა გვწადია მათი. შენ კი ლამით, როცა იერუსალიმს ეძინა, ქალაქს მოკვდავის გამოსახულება მოჰფინე.

ლეგიონერი. ეს რომის იმპერატორია, ადამიანი, რომლის სახელსაც ეთაყვანებიან.

ნადაბი. ორი დღე და ორი ღამეა აქ ვდგევართ. მოგვაშორეთ მოკვდავის გამოსახულება!

ლეგიონერი. იგი იმპერატორია.

ნადაბი. ადამიანია!

იოხანანი. (ცალკე მდგარ ადამიანთა მცირე ჯგუფს გამოეყოფა). ფესტოს, მაგ კაცს ნუ გაუგონებთ -- იტყუება. მეც იუდეველი ვარ და ეგრე სულაც არ ვფიქრობ: ადამიანის გამოსახულება საამო საცქერია. რატომ არ უნდა ვუყუროთ?

ნადაბი. შენს გამოსახულებას ჰქმნი? თავი კერპად მიგიჩნევია, ერთი უბრალო მოკვდავი კი ხარ!

იოხანანი. ეგ ძველ ებრაელთა წესია. ჩვენ კი, ახალი ებრაელები, ვამბობთ, რომ ადამიანი უბრალო მოკვდავი არ არის. ადამიანი შემოქმედია.

ნადაბი. არა ჰქმნა თავისა შენისაგან კერპი!

იოხანანი. ეგ თქვენი -- ძველ იუდეველთა მცნებაა. ჩვენ ვარღვევთ მაგ მცნებებს.

ფესტოსი (ლეგიონერს). ვინ არის ეს ჭაბუკი?

ლეგიონერი. ალბათ, იმ ებრაელთაგანი, ახალ გზას რომ დაადგინენ.

ფესტოსი. გამიგე, სასწრაფოდ გამიგე... ყველაფერი უნდა ვიცოდე. (ლეგიონერი გადის -- იოხანანს, უფრო კი ნადაბის გასაგონად). იუდეველთაგან მსმენია, ღმერთი ერთიაო. ახლა კი თქვი, ჩვენი ღმერთიო. ეგ როგორ...

ნადაბი. მაგან რაც არ უნდა თქვას, ღმერთი ერთია!

იოხანანი. მაგრამ არის ძე ღმერთიც, რომელიც ცად ამაღლდა.

ფესტოსი (დაინტერესებული, თუ წამქეზებლური ტონით). ჰო ჰო ჰო. მერე? ებრაელთა კიდევ ერთი ღმერთი?

ნადაბი (აწყვეტინებს). ჩამოხსენით კერპი!

იოხანანი. არ ჩამოხსნათ, არ ჩამოხსნათ ადამიანის გამოსახულება!

5.

ფესტოსი (ნადაბს შეპარვით). ზელოტებს თუ იცნობ? იქნებ, თავად ხარ ზელოტი?

ნადაბი. ყველა იუდეველი ზელოტია, ჩვენი სულების დაპყრობის უფლებას არავის მივცემთ.

ლეგიონერი (ბრუნდება, ხმადაბლა ფესტოსს). მწყემსია. იერუსალიმის ფერღობე-ბზე ცხვარს მწყემსავდა, მერე იუდეო-ქრისტიანებში ჩაეწერა.

აბიჰუ (ხალხს გამოეყოფა). ფესტოს, კლავდიუსის განკარგულებას შეგახსენებ: იმპერატორმა იუდეველნი იმპერიის მცხოვრებთათვის სავალდებულო ცერემონიის შესრულებისგან გაათავისუფლა.

ნადაბი. ნუთუ, პროკურატორი არაფრად მიიჩნევს იმპერატორის ნებას?

აბიჰუ. როგორც კი ლეგიონერები ხალხის რბევას შეუდგებიან, ათჯერ სამ-სამი მხედარი რომისაკენ გაეშურება და იმპერატორს შენს თავნებობას მოახსენებენ. იმასაც იკითხავენ, პროკურატორი რატომ იძულებულყოფს იუდეველთ დღეში სამჯერ აფურთხებდნენ მის პორტრეტს.

ლეგიონერი. დროა დავიწყოთ -- ისე დავარბევთ, დიდხანს ახსოვდეთ.

აბიჰუ. მაშ, გადაწყვიტე, ფესტოს, ხალხის ხოცვა, თუ შეთანხმება?

ლეგიონერი. ვიწყებ.

ფესტოსი (ლეგიონერს არც გახედავს). დაუყონებლივ, სასწრაფოდ! თითო რაზმი ჩადგეს იერუსალიმის ყველა ჭიშკარში. (ლეგიონერი გარბის). დაიცადე, ეს მას შემდეგ, რაც ჩვენს რაზმებს გაატარებს. იმ რაზმებმა რომს მიმავალი ყველა გზა ჩაკეტონ. სწრაფად!

ლეგიონერი (გარბის). არის!

ფესტოსი (ხალხს მიუბრუნდება). მოილაპარაკეთ? გადავწყვიტოთ: გინდათ, თუ არა იმპერატორის პორტრეტს შესცქეროდეთ?

შეახილვები:

-- არა!

-- დასტოვეთ!

-- არ გვინდა!

-- ჩამოხსენით!

-- არ გვინდა პორტრეტი!

-- გაგვეცალეთ!

ფესტოსი. იქნებ, მოილაპარაკოთ, იქნებ, შეთანხმდეთ, იუდეველნი!

ლეგიონერი (ბრუნდება). იერუსალიმის ჭიშკრებს კეტავენ. დავიწყით?

ფესტოსი(იოხანანს და მის მეგობრებს შესცქერის). მე თქვენი მჯერა, მაგრამ აი, ძველები... ხომ ნახეთ...

იოხანანი. ჩვენ გამოსახულება გვინდა!

ფესტოსი. აი, ისინი... იმათ დაგძლიეს(რაღაცას ელოდება, იოხანანი და მისი მეგობრები ადგილიდან არ იძვრიან.) თავად ხედავდით, მაგრამ... რა გაეწყობა, გაჯობეს (კვლავ რაღაცას ელოდება. პაუზა.) იმპერატორ კლავდიუსის გადაწყვეტილებას

შევასრულებ. აღსრულდეს კლავდიუსის ბრძანება. ჩამოსხენით პორტრეტები!

(იოხანანს.) განა, არ მეწადა, თქვენი აზრი ყურად მქონდეს, მაგრამ თავად დარწ-

მუნდით: ხომ, ხედავთ, თქვენი აზრი არ სურთ (ხალხს) იმხიარულებთ, იუდეველნი,

თქვენ გაიმარჯვებთ! (ლეგიონერს.) ამ ხალხს ალყა შემოარტყით. დათმობას სიკვ-

დილს არჩევნ. არაფერი არ დაიზაროთ. (მიდის.) იმხიარულებთ, იუდეველნი, გამა-

რჯვებას მხიარულება უხდება (ხელს უქნევს და მიდის. იოხანანს და მის

მეგობრებს) თქვენც იმხიარულებთ, მერე რა მოხდა, დაგამარცხეს!

ლეგიონერი (წამოეწევა). ესენი? ახალი იუდეველნი!

ფესტოსი (ღიმილით). ესენიც ხომ ებრაელები არიან!

დაბნელება

6.

მკრთალი შუქი ავანსცენაზე.

უკუნი ღამე -- ვიღაც მძიმედ სუნთქავს.

თანდათან გამოიკვეთება ნადაბის ფიგურა.

კოჭლობით დადის -- ვიღაცის მოახლოებას გრძნობს.

ნადაბი. აბიჰუ, შენ ხარ?

აბიჰუ (მყისვე მიწას განერთხმება). რომელი ხარ?

ნადაბი. მე ვარ, ნადაბი. ფესტოსი უნდა მოკვდეს, აბიჰუ!

აბიჰუ. რა აზრი აქვს -- განა ერთი და ორი ფესტოსი ჰყავთ!

ნადაბი. იუდეველთა სისხლის მოყვარული უნდა მოკვდეს. (ქარს მუსიკის ხმა მოაქვს.) იქ კი ვიღაც იღხენს. ღხინი დარბეულ ქალაქში.

აბიჰუ. ჩუ, ვიღაც მოდის!

ეუდა (შემოდის). გადარჩით? ცოცხალი ხართ? აი, იქ, იმათ ქორწილი აქვთ,

თითქოს დღეს იერუსალიმში ამდენი ხალხი არ დაუხოცავთ. (ნაღველით.)

ორმოცამდე ქალი და კაცია, ბავშვებიც ურევია. (სინანულით გასცქერის იმ მხარეს, საიდანაც მუსიკის ხმა მოდის.)

აბიჰუ. ვერ გავიგე, რას ამბობ?

ეუდა. ქორწილი აქვთ-მეთქი. მუსიკაც იქიდან ისმის. შევედი, კუთხეში დავდექი,

ხუფა სწორად ჩაატარეს, ისე, როგორც იუდეველნი უნდა ქორწინდებოდნენ, მაგ-

რამ... (პაუზა.) როგორც კი ცოლ-ქმრად კურთხევის წესი აღასრულეს, იუდეველო-

ბა ოფლით აშმორებული ხალათივით მოისროლეს. უცნაურად მღეროდნენ... იუდე-

ველური იყო და -- არც იყო...

ნადაბი. რაღაც იწვის.

ეუდა. თითქოს არც ცეკვა გვქონია, არც არასდროს გვიმღერია.

ნადაბი. ცეცხლი-მეთქი, იწვის! (გაქცევას აპირებს).

ეულა (გზას მოუჭრის). შეჩერდი, ნადაბ, ეგ საჭირო ხანძარია, დასჯის ხანძარი. ქორწილიდან გამოვედი და ცეცხლი წაგუკიდე.

ნადაბი. ქორწილი აქვთ!

ეულა. ჩვენგან გამდგარი, რჯულის მოლაღატე იუდეველები.

ნადაბი. ის არ გვეყოფა, რაც ფესტოსმა გვიყო?

ეულა (აბიჭუ გაქცევას ცდილობს, ეულა გზას მოუჭრის). განმდგარი იუდეველნი ქვეყანას ვერ შეინარჩუნებენ. (აბიჭუმ დრო იხელთა -- ხანძრისაკენ გაიქცა). აბიჭუ, აბიჭუ, სად გარბიხარ!

ნადაბი. სიძულვილი აქცევს იუდეას -- იუდეველთა ერთმანეთისადმი სიძულვილი. რომი სასჯელად მოგვივლინა ღმერთმა.

ეულა (ყვირის). ეჭვეი, ადამიანებო, ისრაელის შვილებო, გამოდით, ნახეთ, რა ბედი ელით რჯულიდან განმდგართ.!

ნადაბი. აქ მთავარი სიძულვილია და არა რჯულიდან განდგომა.

ეულა. ეგრე გულგრილად ვუყუროთ, როგორ სწადიათ ჩვენი შეცვლა? ჯერ მიწა წაგვართვეს, ახლა უნდათ რჯულს ვაქციოთ ზურგი. თუ ასე არ დავუდექით, ცოტა ხანში აღარც ვიქნებით.

აბიჭუ (ბრუნდება). სიძემ ფეხი მოიტეხა, პატარძალს გული წაუვიდა.

ეულა. დაიმახსოვრონ, დაიმახსოვრონ, რომ რჯულის უარმყოფელნი ისჯებიან.

ხმაური. კაცის შეძახილი. ქალის ხმაც ისმის -- შეკვივლება

ხმაურია, რა ხდება?

ნადაბი. ჩუ! (ღუმილი) არა, არავინ არი! (აბიჭუს.) კიდევ?

ქალის შეკვივლება.

7.

ნადაბი. ლეგიონერები ქალებს მისდევენ.

შუბებს ხელს წაავლებენ და გარბიან. განათლება სცენის სიღრმე -- შემფოთებული ყმაწვილი ქალები ავანსცენისაკენ მობიან, ორი ლეგიონერი მოსდევთ, ცდილობენ ესთის და ხაიას გზა მოუჭრან.

ლეგიონერი. ასე რამ შეგაშინათ, გოგონებო, ჩვენ ხომ მეგობრები ვართ.

ხაია (ყვირის). აქეთ, აქეთ, გვიშველეთ!

ლეგიონერი. რატომ ყვირით? ვიცეკვოთ, ვიმღეროთ... შეჩერდით!

მეორე ლეგიონერი. თუ არ დაგვნებდებით, დაგიმორჩილებთ. (ესთის ლამის ხელს წაავლებს.) დაგვნებდით, გვასიამოვნეთ და ისიამოვნეთ!

ესთი (დაუსხლტება). ვერ ეღირსებით!

ლეგიონერი. ჩვენ, რომაელები ვართ და იუდეველი ქალების გასინჯვა გვსურს, მეტი არაფერი!

მეორე ლეგიონერი გაგსინჯავთ და წავალთ, ხომ უნდა ვიცოდეთ, როგორი არიან იუდეველი ქალები.

მეორე ლეგიონერი. იუდეველი ქალი ვნებით არისო სავსე.

ესთი (ყვირის). აქ ვართ, ხრამთან, გვიშველეთ!

ხაია. ზელოტებო, აქ ვართ, ჩქარა!

ლეგიონერი. ვერავის გააგონებთ. აქ არავინ არის!

ესთი. მალე ზელოტები გაჩნდებიან

მეორე ლეგიონერი. ჰი ჰი ჰი ჰი! როგორ შეგვაშინე!

ხაია. აქეთ, აქეთ, ჩქარა!

ლეგიონერი. რა ხანია იერუსალიმს სძინავს.

მეორე ლეგიონერი (ლეგიონერს). ეს ყველაფერი ქალების ოინებია -- რაც უფრო მეტს გაგაწვალებენ, მით უფრო მეტ სიამოვნებას ღებულობენ.

ლეგიონერი. გამიგია, ძალიან უყვართო ეგ საქმე.

მეორე ლეგიონერი. ეგ საქმე ყოველ ქალს უყვარს!

ლეგიონერი. კაცებზე უფრო?

მეორე ლეგიონერი. ეეე, შენ არაფერი გცოდნია კაცებზე უფრო, ცხადია!

გოგონებმა დრო იხელთეს და ლამის გაეცალნენ, მაგრამ ლეგიონერებმა გასასვლელთან მიუსწრეს, ხელი წაავლეს.

ხედავ, რა ცქვიტია? ეგ სულ დაგებენს, მთელ სხეულს დაგიღურჯებს.

ლეგიონერი. არა, არა, მშვიდად, უშფოთველად დავიწყოთ. მერე ავჩქარდეთ, მერე დავღვართ ვნება(გულისპირს გაუხსნის.) ააუჰ, რა მკერდი აქვს, რა ძუძუ!..

ხაია. ღორო, ჭუჭყიანო ღორო, ხელი მომაშორე, ბინძურო წარმართო!

მეორე ლეგიონერი (ესთი ქვეშ მოიქცია). ნუ იკბინები, ნუ იკბინები-მეთქი. ცოტაც და საამური წუთები გექნება!

ესთი. მიშველეთ, მიშველეთ, ზელოტებო, ისრაელებო!

იოხანანი (შემორბის. ლეგიონერს თავზე ფეხს დაადგამს).რას სჩადიხართ!

ესთი. იოხანან!

ხაია. მე, მე იოხანან, შენ ხომ ჩემს საშველად მოხვედი!

იოხანანი (ლეგიონერს). ფეხზე დადექ, უნიფხვოვ, ცოდვას გადაგარჩინე!

ლეგიონერი წამოხტება და იოხანანს შეუტევს.

მეორე ლეგიონერი. (ხაიას თავს ანებებს და იოხანანს შეუტევს). როგორ გაბედე, რომაელზე თავდასხმა როგორ გაბედე!

ლეგიონერი. სისხლით უნდა ზღო, ყაჩაღო!

იოხანანი. მე თქვენი სისხლი არ მწყურია, წადით! (ესთის და ხაიას) აქაურობას გაეცალეთ!

მეორე ლეგიონერი. შენ უნდა მოკვდე, იუდეველო, რომაელს თავზე ის ტურტლი-

8.

ანი ფეხი დაადგი, რომლითაც ამ ბინძურ მიწაზე დაიარები.

იოხანანი. მშვიდობით იყავით, გაგვეცალეთ!

ესთი. აი, ეს ნამუსის ართმევას მიპირებდა.

ხაია. ამ არამზადამ გულისპირი გამიხსნა.

იოხანანი. წადით-მეთქი, მე სისხლს არ დავღვრი. (სატევარს მოისვრის).

ლეგიონერი (ესთის ხელს ჰკრავს. ესთი მიწას დაენარცხება. სატევარს გააშიშვლებს). უნდა მოკვდე, შენ უნდა მოკვდე, ბინძურო იუდეველო!

იოხანანს ლამის სწვდეს. ესთი წამოდგება, გაექანება,

შეხტება და წელში ფეხს ჩაარტყამს, მყისვე მასავით შეხტება ხაია.

მეორე ლეგიონერს ფეხს ჩაარტყამს. ლეგიონერები წაიქცვიან.

შემორბიან ნადაბი, აბიჰუ და ეუღა. ლეგიონერებს თავს დაადგებიან.

ეუღა. არც გაინძრეთ, უბედურნო!

ეუღა (იოხანანს გაოცებულად). შენ რომაელს დაესხი თავს?

იოხანანი. ცოდვას ავარიდე, სისხლის აღრევის ცოდვას. (მიდის).

ესთი. იოხანან, სად მიდიხარ! (აბიჰუს.) გადაგვარჩინა.

აბიჰუ. ეგ ჩვენთან არ გაჩერდება. ხომ არაფერი იტკინე?

იოხანანი მიდის

ესთი. იოხანან... (მიჰყვება.)

ეუდა. ესთი, საით!

ზაია (იოხანანისაკენ ორიოდ ნაბიჯს გადადგამს). იოხანან... ესთი, შენ...

აბიჰუ (ზაიას მკლავში ხელს ჩაავლებს). მაგან აღონაის ზურგი აქცია, ახალ ღმერთს მსახურებს.

ესთი. იოხანან, შენთან მოვდივარ, დამიცადე! (გადის).

ზაია (აბიჰუს ხელს აუქნევს. იოხანანს და ესთის სინანულით გასცქერის.) გამიშვი, ხელი გამიშვი! (გაღიზიანებული, ლეგიონერს დაუნდობლად ურტყამს). ხომ გეუბნებოდი, ზელოტები მოვლენ-მეთქი, თქვენი ბრალთა ყველაფერი -- თქვენ რომ არ დაგვსხმოდით თავს, იოხანანი არ მოვიდოდა და ესთი არ გაყვებოდა. ხომ გეუბნებოდით, ღორები ხართ-მეთქი, ზელოტებს არ ძინავთ-მეთქი, რატომ შემახე ეგ ბინძური ხელი, რატომ! ამიტომაც წავიდა, ამიტომ წაიყვანა ეს სულელი და თავხედი ესთი, ყველას რომ ეტენება!

ეუდა (ზაიას ხელს მოხვევს, ლეგიონერს მოაშორებს). შენი ღარტყმა მაგისტვის ალერსია, იყუჩე, ეგენი უნდა გავასამართლოთ.

ლეგიონერი. არ გაქვთ უფლება -- ჩვენ რომის მოქალაქეები ვართ.

მეორე ლეგიონერი. რომის მოქალაქეს პატივისცემით უნდა მოექცეთ!

აბიჰუ. რომის მოქალაქეს იუდეაში რა უნდა?

ლეგიონერი. წესრიგი უნდა შეგაყვაროთ, ერთმანეთის პატივისცემა გასწავლოთ -- თქვენ ხომ წერა-კითხვის უცოდინარი, თითქმის ველური ერი ხართ!

ნადაბი. სასამართლო!

ლეგიონერი. ვინ მოგცათ უფლება რაიმე ავნოთ რომის მოქალაქეს.

აბიჰუ. თქვენ გაგასამართლებენ ზელოტები. დაიწყე, ეუდა!

ეუდა (ზაიას). აქ მოდი, გვიამბე, რა მოხდა?

ზაია. შინ ვბრუნდებოდით, ამათ გზა მოგვიჭრეს და ცხოველებით აქეთ გამოგვრეკეს. იუდეველი გოგონები უნდა გავსინჯოთო (ბრაზი ერევა.) ამას ეწადა, მე ისე გავესინჯე, როგორც კაკტუსს უსინჯავენ გემოს -- დამწიფდა თუ არაო, მერე წასულიყო და ტკბილად დაეძინა

ნადაბი. განაჩენი!

ნადაბი. ჩვენს გოგონებს ნამუსის ასახდელად დასდევთ.

9.

აბიჰუ. სამშობლოს დამცველებს სიცოცხლე წაართვით, იუდეის ყოველ ოჯახში სიკვდილი ჩაასახლეთ.

აბიჰუ. სული სულის წილ!

ეუდა. თვალი თვალის წილ!

ნადაბი. კბილი კბილის წილ!

ლეგიონერი (ტაშს შემოკრავს). ტაში, ტაში, ტაში!

ეუდა. თქვენ უნდა მოკვდეთ, რომაელნო, ასეთია იუდეველთა განაჩენი!

ლეგიონერი. ტაში-მეთქი, რატომ ზარმაცობთ, ტაშს რატომ არ უკრავთ?!

მეორე ლეგიონერი სტვენს.

ნადაბი (ზაიას). შენ რატომ არაფერს ამბობ?

ზაია. ნუ მოკლავთ, ცოდვას ნუ დაიდებთ!

ეუდა. დამპყრობლის მოკვდინება ცოდვა არ არის.

ზაია. დაკოდეთ, ან ხელები მოაჭერით, რომ ქალის სხეულზე აღარ აფათურონ.

ეუდა. თუ ადამიანი იმისთვის მოდის, რომ მიიტაცოს შენი მიწა, სახლი, ცოლი, შვილი, ან მეგობარი, დაასწარი და მოკალი. ეს მაღლია.

ზაია. წავიდნენ, სხვა ლეგიონერებს უამბონ, როგორ ვაჩუქეთ სიცოცხლე.

აბიჭუ. სიკვდილი!

ეუდა. ჩვენი სამშობლოს ამაოხრებელთ მხოლოდ სიკვდილი!

ნადაბი. განაჩენი საბოლოოა და ასრულდება დღესვე, დაუყოვნებლივ!

ეუდა. თენდება. განაჩენის ასრულების დროა.

ზაია. ის არ გითქვამთ, როგორ მოვაკვდინოთ.

აბიჭუ. სიკვდილით დასჯის ოთხი გზა გვაქვს. პირველი: ცეცხლზე დაწვა.

ნადაბი (აწყვეტილებს). არა, არა... რომაელები შეამჩნევენ.

აბიჭუ. ქვით ჩაქოლვა. იერუსალიმში ქვის მეტი რა არის!

ეუდა. დიდი დრო უნდა. სადაცაა გათენდება. ჩამოვანხროთ. ხეზე ჩამოვკიდოთ.

ლეგიონერი (მეორე ლეგიონერს). ამათ რა შეუძლიათ, გარდა განსხვავებული აზრების დახვავებისა.

ზაია. მე გეტყვით, მე ვიცი, როგორ უნდა მოკვდინდნენ – ისე როგორც ეგენი აკვდინებენ ებრაელთ – რამდენი იუდეველი გააკრეს ჯვარზე, ჯვარზე გაკრული რამდენი ებრაელი დაცალეს სისხლისგან.

ნადაბი. რომაელი რომაული წესით მოკვდინდეს!

აბიჭუ. რას ამბობთ, იუდეველნო. სადაცაა გათენდება. ჯვარზე გაკრული უცებ არ კვდება – ნელ-ნელა იცლება სისხლისაგან. დიდი დრო უნდა. სადაცაა რომაელნი ქალაქის შემოვლას დაიწყებენ.

ეუდა. მახვილი ჩავცეთ და უცებ დავამთავროთ!

ლეგიონერი. რა სასაცილონი ხართ! (სტვენს).

აბიჭუ. გადაწყდა. მახვილი!

ნადაბი. მახვილი. იყოს ეგრე!

ეუდა. მახვილით მოსულს, მახვილი მივაგებოთ.

მეორე ლეგიონერი (ირონიით). იუდეველთ საერთო ენა გამონახეს. ტაში! (გაბმულად სტვენს. ისმის საპასუხო სტვენა).

ეუდა. ჩუ, ეს რა არის?

ლეგიონერი. ჩიტები! გამთენიის ხანს სტვენას პასუხობენ.

სტვენა მეორდება. მეორე ლეგიონერის საპასუხო სტვენა.

მეორე ლეგიონერი. ჩვენ კამათს არ დავიწყებთ, ყველას გაგაკრავთ ჯვარზე.

ზაია (ყვირის). რომაელები, ყოველი მხრიდან რომაელები!

დაბნელება. ისმის ბრძოლის ხმები, შეძახილები.

„აქეთ“, „აქეთ“, „შეჭკარით“, „იქით არიან“.

განათლება ავანსცენა. იოხანანი ჩქარი ნაბიჯით მოდის.

ესთი (იოხანანს მოსდევს). იოხანან, იოხანან, რატომ გარბინარ?

იოხანანი. ნუ მომდევ-მეთქი, დაბრუნდი!

ესთი. შენთან მინდა (იოხანანს ვნებამორეული ეხვევა.) რატომ იოხანან, ასე რატომ გამირბი?

იოხანანი (ცდილობს ვნება დაიოკოს, ესთის გაეცალოს). წადი, წადი, ეგ აღრე იყო, ყველაფერი შეიცვალა... ახლა სხვა იოხანანი ვარ, სულ სხვა...

ესთი. მაინც ჩემი იოხანანი ხარ... ჩემი... ხომ მეუბნებოდი, სამუდამოდ ერთად უნდა ვიყოთო... (ეხვევა, სულმოუთქმელად კოცნის).

იოხანანი (აფორიაქებული). არა, არა, არ შეიძლება, არ იქნება! (მაგრამ ესთის ცეცხლოვან ვნებას ემორჩილება, ნებდება, გაშმაგებული კოცნის).

ესთი. იცი, რა კარგი ხარ, რა სანეტარო!

იოხანანი. შენც, შენც... მე ახალი ღმერთი მყავს. მე სხვა გზით წავედი.

ესთი. სიყვარულს გიშლის? ეგ გზა სიყვარულის უფლებას არ გაძლევს?

იოხანანი. შენ სხვა ხარ, მე -- სხვა... შენ სხვა ღმერთს მსახურებ, მე -- სხვას.

ესთი. იოხანან, იოხანან! (ეხვევა.) შენთან მინდა.

იოხანანი. ნუ გამომყვები, ნუ მომღევ... მე ახალი ღმერთის მორჩილი ვარ, იმ ღმერთმა თავი შემომწირა.

ესთი. ჩვენ ხომ ყველას ერთი ღმერთი გვყავს – ადონაი!

იოხანანი. მე სხვა გზით წავედი, ჩემი ღმერთი ის არის, ვინც ყოველი ჩვენგანის ცოდვა იღო თავს... ჩვენთვის დატოვა წუთისოფელი.

ესთი. ხო... ხო კი, კარგია, კარგი!

იოხანანი. და მერე აღდგა, ცაში დაიღო ბინა.

ესთი. რა ღროს ეგ არი, მომეკარი, უფრო მომეკარი!

იოხანანი. ნუ გამომყვები. ნუ მომღევ! (მიდის, მობრუნდება, ეხვევა, კოცნის).

ესთი. იოხანან, ნუ წახვალ, იოხანან!

იოხანანი. ნულარც მომძახი... ნუ... ნუ... (ერთმანეთს მხურვალედ კოცნიან).

დაბნელება.

სინათლის წრეში მაცნე მოექცევა. დარბაზს ირონიული ღიმილითა

და უცნაური ინტონაციით ელაპარაკება

მაცნე. იერუსალიმის ტანჯულო ჯამაათო, ეს დიდებული ზელოტები რა ცუდი ადამიანები ყოფილან! არ სჯერათ რომაელთა კეთილი ზრახვისა. რომაელები აქ ხომ იმისთვის მოვიდნენ, რომ იუდეამ უკეთ იცხოვროს, განათლებას დაეწაფოს, ჭუჭყიანი აღარ იყოს, ლოცვაზე კი არა, სხეულის გაკაჟებაზე იფიქროს. ღვთის მცნებანი კი არა, სიმღერა და ცეკვა ისწავლოს. ზელოტებს ეს არ ესმით. იმდენად უვიცნი არიან, ასეთი კეთილი განზრახვით მოსულ რომაელებს ხოცავენ, მაგრამ რიგიანად არც აგებინებენ, არ უხსნიან რას ერჩიან, რატომ ხოცავენ. თურმე წუხელ ზელოტები ახსნა-განმარტების გარეშე ლამობდნენ იუდეაში ჩვენს საამებლად მოსული ლეგიონერების დახოცვას. ზელოტთა სიაში ქალებიც ჩაწერილან. სწორედ ისინი დასხმიან თავს ლეგიონერებს. კაცებზე უფრო ჯიუტნი და გაუტანელნი ყოფილან. კაცებს უბრალო სტვენაც კი აფრთხობდათ და როცა ლეგიონერთა რაზმი მოვიდა, გაიქცნენ, ტყეს შეაფარეს თავი. ერთი სულელი ზელოტი კი მთელი ნახევარი საათი ებრძოდა ლეგიონერებს. ერთი რომელი მოუკლავს, სამი დაუჭრია, მერე ქვისთვის წამოუკრავს ფეხი, დაცემულა და... ხომ ყოფილა სულელი? თუ ერთი მტერი მოჰკალი, სამი დაჭერი და არც გააგებინე რისთვის ებრძვი, წადი, გაიქეცი! არა, ამან ქვას წამოჰკრა ფეხი. გულის ფიცარზე დაიწერეთ: ადამიანებს უნდა აუხსნათ, კარგად გააგებინოთ, რატომ ებრძვით, რისთვის. მანამდე კი, ხვალ, ნაშუადღევს, ლოცვის შემდეგ ჩრდილფენილ

11.

მოედანზე მოდით და უყურეთ როგორ სჯიან რომაელები ურჩ ებრაელებს -- ჯვარზე გააკრავენ იმ ზელოტს, რომელმაც ერთი ლეგიონერის მოკვლა, სამის დაჭრა არ იკმარა და ქვასაც კი წამოჰკრა ფეხი. (გადის).

ავანსცენა. ესთის მთელი ბლუჯა მინდვრის ყვავილები უჭირავს ხელში.

ხაია (შემორბის). იოხანანი სად არის? (ესთი ხაიას თვალს მოავლებს, პასუხს არ

აძლევს). სად არის-მეთქი, იოხანანი! (ღუმილი. ესთი ტუჩებზე თითოს გადაისმევს. უნდა ვიგულისხმოთ, რომ რაღაც სასიამოვნოს იგონებს, ეს კი ხაიას უფრო აღიზიანებს) ესთი, სად არის იოხანანი!

ესთი. სსს...ჩუმად!

ხაია (მიმოიხედავს). ესთი, მიპასუხე, სად არის იოხანანი?

ესთი. ჩუმად-მეთქი, ხომ გითხარი!

ხაია (მიმოიხედავს, ხმადაბლა). რა მოხდა?

ესთი. ჩემთან კოცნაობა ისე ეამა, ტკბილად ჩაეძინა.

ხაია. კოცნაობა? როგორ შეიძლება!

ესთი იცი, რა კარგი იყო? ასეთი რამ არასოდეს მქონია.

ხაია. რას ამბობ, სხვისი დანიშნულის კოცნა... სხვის დანიშნულთან კოცნაობა?!

ესთი. რა კარგი იყო, რა საამო!

ხაია. სად არის, სად წაიყვანე!

ესთი (ღიმილით). თვითონ წამიყვანა.

ხაია (სულმოუთქმელად). სად? ახლავე მითხარი -- სად არის? (მიმორბის, სცენის ყოველ კუთხე-კუნჭულს ათვალიერებს) სად ძინავს? აქ არავინაა. (ესთის შეანჯღრევს) გამაგებინე, სად წაგიყვანა!

ესთი (ღიმილით). იქ, სადაც კოცნა შეიძლებოდა და მძულვარე თვალი არ დაგვინახავდა: აქეთ მომყევი, რაღაც უნდა გაჩვენო, შემიტყუა.

ხაია. მერე? მერე რა მოხდა?

ესთი. (ხმადაბლა, საიდუმლოს განდობის ინტონაციით.) იუდეო-ქრისტიანებს რა კარგი კოცნა სცოდნიათ!

ხაია. სტყუი, ცრუობ!

ესთი. ტუჩები დამისია. ახლა ვიგრძენი ტკივილი. მკბენდა?!

ხაია. სტყუი-მეთქი, არა, არა!

ესთი. კბენაც იცის? იცის კბენა? (პაუზა.) შენ საიდან გეცოდინება -- ალბათ, ერთ-ხელაც არ უკოცნია. რა გულქვა ხარ, ხაია, ნახე, როგორ დამისია ტუჩები!

ხაია (ნერვიულად). ტყუილია, ტყუილია-მეთქი. არა, არ შეიძლება!

ესთი. თუმცა, გემრიელად კი იკოცნება. (ტუჩებზე ნეტარებით გადაისმევს თითოს.) მისი კოცნა სხეულში ჟრუანტელად მივლიდა.

ხაია. იოხანანს შენთვის არ უკოცნია, იოხანანი შენ არ გაკოცებს.

ესთი. ასეთ კოცნას სად ასწავლიან?!!

ხაია (უცებ, იმპულსურად). მე ვასწავლე, სხვაგან სად ისწავლიდა!

ესთი (გაიცინებს). ყოჩაღ, ძალიან გემრიელია, ძალიან!.. (მიდის).

ხაია. (მისწვდება, ხელს ჩაავლებს). სად მიდიხარ?

ესთი. (ტუჩებზე ისევ სიამოვნებით გადაისმევს თითოს.) კბენაც შენ ასწავლე?

ხაია. ჩემს დანიშნულთან არ გაგიშვებ.

ესთი. ჩემთან კოცნაობა ყველაფერს ურჩევნია.

ხაია (თვალები ცრემლებით ევსება). ესთი, რას ამბობ, ესთი!

ესთი (სიბრაღულით). შენთვის ერთხელაც არ უკოცნია, ხომ? შენი კოცნა რატომ არ უნდა?

ხაია (ტირის). არ ვიცი, არ ვიცი...

ესთი. მეჩქარება, მერე ყველაფერს გაიმბობ.

ესთი (იცინის). შენ ვერ დამაკავებ...

წრეს უვლიან, ერთმანეთს თვალით ზომავენ. ესთი გაქცევის გზას ეძებს.

ზაია. არა-მეთქი.

ესთი. მე ისე მინდა იმასთან, ვერ დამაკავებ!

ზაია. ვერსად ვერ წახვალ, ვერსად!

ესთი. მელოდება, ცოდოა!

ზაია. არა, არა-მეთქი!

ესთი (გარბის). ყველაფერს გაიმბობ, უსათუოდ გაიმბობ.

დაბნელება.

ფესტოსის სასახლე. ვერანდას მზის სხივები აცისკროვნებს. ფესტოსი

სავარძელში მოკალათებულა, ავგუსტუსი ქალაქს გადასცქერის.

ავგუსტუსი. ასე მგონია, ამ ქალაქში ნაგავი მეფობს, ირგვლივ ჭუჭყია, სიბინძურე.

ფესტოსი. ვგონებ, სწორად მოვიქეცი, საუბარი დილისთვის რომ გადავდე.

ავგუსტუსი. ბოსფორამდე ისე გვარწევდა, ვშიშობდი, მარმალის ზღვის თევზების კერძად არ გვაქციოს-მეთქი.

ფესტოსი. ეგ სახეზევე გეწერა.

ავგუსტუსი. კლავდიუსი ჩქარობს--თუ ხვალ არა, ზეგ უნდა გაგბრუნდე. მელოდება.

ფესტოსი (პაუზის შემდეგ). ეგ სიჩქარე არაფერს არგებს.

ავგუსტუსი. თითქოს ნაწვიმარზე ამოსული ბალახი იყოს, ძალიან სწრაფად მრავლდებიან რომში, რომი ასე რატომ ამოიჩემეს?

ფესტოსი. არა მხოლოდ რომი, სხვა ქალაქებიც, სხვა ქვეყნებიც. ჰაერივით, წყალივით შეუმჩნევლად, უხმაუროდ შედიან...

ავგუსტუსი (აწყვეტინებს). ადამიანები იცვლებიან, გაიძახიან ხელახლა დავიბადეთო. სწორედ ამიტომ გამომგზავნა კლავდიუსმა: ვინ არიან იუდეო-ქრისტიანები და რა სწადიათ?

ფესტოსი (ერთხანს დუმილით მიმოდის ვერანდაზე). იქნებ, თავიდან დაგვეწყო და ის გვეკითხა, ვინ არიან ებრაელები?

ავგუსტუსი. ეგ ვიცით: ერთი ჯიუტი, შეუსმენელი ხალხია, არაფერს სცნობენ, გარდა მოსეს მცნებებისა, იმდენი წინასწარმეტყველი მოიგონეს, რამდენიც არავის ჰყოლია, მაგათ თუ დაუუჯერებთ, ზეცა სულ ამათზე ზრუნავდა.

ფესტოსი. ეგ ყველაფერი იყო, ავგუსტუს, ეგ ყველაფერი იყო... დღეს ლამის ყოველი ებრაელი ზელოტად იქცა.

ავგუსტუსი. ზელოტი? ეგ კიდევ რააა.

ფესტოსი. რომის დაუძინებელი მტერი ებრაელები, ჩვენი სამშობლო დატოვეთო, ყოველ წუთს ცდილობენ, რომაელთა სისხლი დაღვარონ. იმ ებრაელთა სისხლსაც კი ღვრიან, რომლებიც რომაელებს არ ებრძვიან. თუმცა, ასეთი უკვე ცოტაა.

ავგუსტუსი. იუდეველები, იუდეო-ქრისტიანები, ზელოტები...

ფესტოსი. ფრუშიმები, შეუვალი, არაამქვეყნიური ესეიანელები, სადუკეველნი... და ყოველ მათგანს ისე მტკიცედ სჯერა, თავისი ერთადერთი ღმერთისა, რომ...

ფესტოსი. დიახ, ერთადერთი ღმერთი და არა ღმერთების პანთეონი!

ავგუსტუსი. და ახლა სწადიათ, ეს უაზრობა რომს მოახვიონ თავს!

ფესტოსი. არა მხოლოდ რომს!

ავგუსტუსი. სხვა ქვეყნებშიც ჰაერივით უხმაუროდ შედიან. ასე რატომ ცდილობენ რომში გაავრცელონ ებრაელთა ეგ ახალი გამოგონება -- იუდეო-ქრისტიანობა.

ფესტოსი. რა დიდი გამოცანა ეგ არის -- რომია სამყაროს მპყრობელი. ის, ვინც რომაელთა გულსა და გონებას დაუფლებს, ქვეყნიერების გამგებელი ხდება.

ავგუსტუსი. კლავდიუსს კი ასეთი ამოჩემების მიზეზად შურისძიება მიაჩნია. (ფესტოსის კითხვის გამომხატველი მზერა) იუდეო-ქრისტიანობის ასეთი შემოტევის მიზეზი ის არისო, რაც ასი, იქნებ, ცოტა მეტი ხნის წინათ, მოხდა: პრეტორმა გისპანმა ებრაელები რომიდან გააძევა.

ფესტოსი (თავს გააქნევს). მანდ ორი შეცდომაა, ავგუსტუს. კლავდიუსმა ორი რამ არ იცის: პრეტორმა გისპანმა ებრაელები გააძევა, მაგრამ იულიუს ცეზარმა დააბრუნა -- ებრაელები ყველას სჭირდება, მათი ხმა ყოველ ქვეყანაში ისმის. იულიუს ცეზარის დეკრეტის შემდეგ, რომში ებრაელობა გამრავლდა. ახლა კიდევ ამბობენ, ნერონის უღლის გამწევს -- პოპპეას იუდაიზმი ერთობ მოსწონსო, ესკი იმას ნიშნავს...

ავგუსტუსი (აწყვეტინებს, ირონიულად). რომში იუდაიზმი დაიღებს ბინას? ტყუილი შიშია. ამომავალი ვარსვლავის -- ნერონის ლოგინში პოპპეას ადგილს იმდენი ქალი იკავებს, ზოგჯერ კაციც... არა! პოპპეა, უკვე ერთი კვირის წინ გაფურჩქნილი ვარდია. მეორე შეცდომა რომელიდაა, (თითქმის ხაზგასმით, რაც ფესტოსს არ გამოეპარება) კიდევ რა არ იცის კლავდიუსმა?

ფესტოსი (ავგუსტუსს დაჟინებით შესცქერის, თითქმის კბილებში გამოსცრის). იუდეო-ქრისტიანები ებრაელობისათვის არაფერს არ გააკეთებენ, არაფერს!

ავგუსტუსი. კლავდიუსმა რომ ებრაელები რომიდან ისევე გააძევოს, როგორც პრეტორმა გისპანმა, ფესტოსი რას იტყობა?

ფესტოსი. ფესტოსი იკითხავდა: რატომ ებრაელები?

ავგუსტუსი. მაგ იუდეო-ქრისტიანობით სწორედ ებრაელები იპყრობენ რომს. ეგენი ხომ ერთნი არიან.

ფესტოსი. ეგ ადრე იყო, დღეს იცვლება.

ავგუსტუსი. გამოდის, ყველა ერთად უნდა მოვსპოთ -- ებრაელებიც, იუდეო-ქრისტიანებიც...

ფესტოსი. (სავარძელზე მიუთითებს). გთხოვ! კი, ერთ დროს ეგრე იყო, დღესაც თითქოს ერთნი არიან, მაგრამ იუდეო-ქრისტიან ებრაელებს იუდეველი ებრაელები უკვე აღიზიანებენ, რატომ არ მოგყვებითო. იუდეველები კვლავ აღონაის ერთგულებენ... და იუდეო-ქრისტიანებს ამრეზილნი შესცქერიან.

ავგუსტუსი. რა განსხვავებაა, ძველიც და ახალიც ებრაელების მოგონილია, მათი ღმერთია და არა ჩემი.

ფესტოსი. იუდეო-ქრისტიანი ებრაელები თითქმის სხვად იქცნენ -- იუდეველთათვის უცხოდ, მიუღებლად. დღეს ისინი იუდეველთ შესძახიან ჩვენი ღმერთი თქვენ მოჰკალითო. ამით ხომ იმას უვლიან გვერდს, რაც პილატემ რომის კანონის ძალით გააკეთა. იუდეო-ქრისტიანები გვერდს უვლიან რომის მიერ სისხლის დაღვრას და...

ავგუსტუსი. ვერაფერი გავიგე, ფესტოს, რაზე საუბრობ?

ფესტოსი. მე ვამბობ და ეს კლავდიუსსაც ვაუწყოთ, უნდა იცოდეს: იუდეო-ქრისტიანებმა იუდეველი რაბის რომის კანონით დასჯას გვერდი აუარეს და ეს ამბავი იუდეველთა ბრალად აქციეს. ამით ჩვენ ნიშანი მოგვცეს.

ავგუსტუსი. რა ნიშანი?

ფესტოსი (პაუზის შემდეგ). მათ რომისკენ მოუწევთ გული.

ავგუსტუსი (ფიქრობს) გამოდის იერუსალიმს რომი ურჩევნიათ? (მტკიცედ). ჩვენ ბარბაროსებთან არ ვმეგობრობთ, ბარბაროსი შეიძლება გყავდეს მონად და არა

მეგობრად. (ფესტოსის დამცინავ მზერას წააწყდება. ინტონაციაშეცვლილი.) ჩვენ რაში გვჭირდება, რაში გამოგვადგება ეგ იუდეო-ქრისტიანების ღმერთი?

ფესტოსი. ავგუსტუს, რომში თუ კიდევ დარჩნენ წინდახედული, გონიერი ადამიანები, იმაზე უნდა ბჭობდნენ, რომმა როგორ გამოიყენოს იუდეო-ქრისტიანობა.

ავგუსტუსი. ასე მეჩვენება, რომ შენ უკვე იცი, რაც უნდა გაკეთდეს.

ფესტოსი. მე ვიცი, ავგუსტუს, მაგრამ მე რომში არა ვარ! მე ამ მიყრუებულ იუდეაში გამოძვეტეთ, ქვეყნიერების ჩიხში – შენი ადგილი იქ არისო.

ავგუსტუსი. მე ძლიერ მეწადა, სირიაში ყოფილიყავ იმპერატორის ნაცვალი, მაგრამ... ფესტოს, მე აქ იმპერატორის დავალებით ჩამოვედი, და სხვა საკითხზე საუბრის დრო არა მაქვს. რა უნდა მისცეს რომს იუდეო-ქრისტიანობამ, რაში გამოგვადგება?

ფესტოსი (თითქოს ხმამაღლა ფიქრობს). დრო უფრო სწრაფად იცვლება, ვიდრე ღრუბელი იცვლის საბინადროს, ღრუბელი ზოზინაა, დრო -- სწრაფმავალი.

ავგუსტუსი. დროს რომი მართავს, რომია დროის გამგებელი.

ფესტოსი მაგრამ, დღეს ქვეყნიერებას იერუსალიმი უცვლის სახეს, იუდეო-ქრისტიანები ახალ სამყაროს უდებენ სათავეს და რომმა უნდა მონახოს...

ავგუსტუსი (უკმაყოფილებას არც მალავს). როგორ შეიძლება ბარბაროსებმა შეცვალონ დრო, სამყარო!

ფესტოსი. იუდეო-ქრისტიანობა აღმოსავლეთ-დასავლეთს მოედო. დააკვირდი, ავგუსტუს: ჩვენ უზარმაზარი არმიით ვიპყრობთ ქვეყნებს და ადამიანები ჩვენი ორგულნი, მტრები ხდებიან -- ზელოტები ყოველ წუთს მზად არიან ყელი გამოს-ჭრან რომაელებს. იუდეო-ქრისტიანებმა კი ისეთი იარაღი მოიგონეს...

ავგუსტუსი. ებრაელებმა! ეგეც ებრაელებმა მოიგონეს, ეგენი რყვნიან ხალხებს!

ფესტოსი. იუდეო-ქრისტიანები არა ქვეყნებს, ადამიანთა გულებს იპყრობენ.

ავგუსტუსი. ებრაელები, ებრაელები აკეთებენ ამას, ეგენი უნდა ამოვძირკვოთ თავიანთ იუდეო-ქრისტიანებთან ერთად.

ფესტოსი. ვერაფერს გავხდებით, ეგ იუდეო-ქრისტიანობა უხილავია და უხორცო. პირიქით ხომ არ აჯობებდა, ავგუსტუს: რახან ეგ იდეა აღმოსავლეთშიც მივიდა და დასავლეთშიც, მდიდარსაც აერთიანებს და არასმქონესაც, დიდსაც და პატარასაც, იქნებ, ხელიდან გამოვგლიჯოთ ებრაელებს, იუდეო-ქრისტიანებს -- მაგ იდეით რომმა გააერთიანოს ქვეყნიერება.

ავგუსტუსი (ბრაზით). რას ამბობ, ფესტოს!

ფესტოსი. რომმა იქადაგოს ახალი რწმენა, რომი წარუძღვეს ახალ იდეას, ამით ადამიანები რომის დროშის ქვეშ დადგებიან, ქვეყნიერება კი ადამიანებისაგან შესდგება.

ავგუსტუსი (ქალაქს გადასცქერის). არა, არც ისე ჭუჭყიანი ქალაქია, რატომ, რით არის ცუდი ქალაქი?! აქ ბევრი კარგი რამ არის. აი, მზე როგორ აცისკროვნებს გარემოს, ნიავიც როგორი ქრის... რომში ამ დროს ძლიერ ცხელა.

ფესტოსი (ირონიით). ალბათ, ჩემო ავგუსტუს, ალბათ! თან აქ იმდენი საინტერესო რამ ხდება...ხვალინდელი მსოფლიო აქ იბადება.

დაბნელება

უძველეს იერუსალიმში ბევრი მოედანი იყო, მაგრამ ტაძართან ახლო მდებარე პალმებიანი და ჩრდილფენილი მოედანი ყველა დანარჩენისაგან გამოირჩეოდა -- ამ მოედანზე იყრიდნენ თავს სხვადასხვა წარმომავლობის, შეძლებისა, თუ ასაკის ადამიანები. მოედანზე ხალხმრავლობაა.

ორი სასულიერო პირი -- მოხუცი რაბინი და კულულებიანი ყმაწვილი სცენის სიღრმიდან ავანსცენისაკენ მოემართება. ერთმანეთს ეკამათებიან, ედავებიან.

რაბინი. რახან ჩემი არ გესმის, მაშინ ეს მითხარი, რა აზრი აქვს მოწყალების გაცემას? მითხარი, რას ნიშნავს მოწყალების გაცემა?

კულულებიანი (აუჩქარებლად, დინჯად). თუ ადამიანი მოწყალებას დაუშურველად გასცემს, ამით იგი ღვთის მიერ ჩვენთვის ბოძებულ ათივე მცნებას ასრულებს.

რაბინი. ქენ, ავალ ლო, ქენ, ავალ ლო! დიახ, მაგრამ არა! დიახ, მაგრამ არა!

15.

ასეა, მაგრამ... რაო, აღარ არის აუცილებელი უყვარდეს მოყვასი? გასცეს მოწყალება და მორჩა?

კულულებიანი. მოწყალებას მხოლოდ ის გასცემს, ვისაც სიყვარული და თანაგრძნობა ძალუძს.

რაბინი (უცებ). უანგარო სამსახური?

კულულებიანი. ვისი?

რაბინი. რახან მაგას მეკითხები, არ გცოდნია, რა არის უანგარო სამსახური.

კულულებიანი. მოწყალება მხოლოდ ცოცხალთ სჭირდებათ, უანგარო სამსახური კი ცოცხლებსაც და მკვდრებსაც.

რაბინი (დუმს. ფიქრობს). ქენ, ავალ ლო... ქენ, ავალ ლო! ეგრეა, მაგრამ არ არი ეგრე... ეგრეა, მაგრამ არ არი ეგრე... აბა, დაფიქრდი.

კულულებიანი. შენ არ გითქვამს ვისი სამსახური -- ცოცხლისა, თუ მკვდრისა? უანგარო სამსახურის გამწევსაც შეუძლია მიიჩნიოს, რომ ღვთის ათივე მცნებას ასრულებს.

რაბინი (მზერაში იჭვი უსახლდება, ხმადაბლა, თითქოს ფიქრობს). ქენ, ავალ ლო, ქენ, ავალ ლო. დიახ, მაგრამ არა... არა, მაგრამ კი... მაშინ, მაშინ ის მითხარი, მოწყალების გაუცემლობა რა არის?

კულულებიანი. ის, ვინც მოწყალებას არ გასცემს, კერპთაყვანისმცემელია. ახლა მე მაქვს კითხვა, რაბი. (რაბინი გამომცდელად შესცქერის კულულებიანს.) ჩვენი ხალხი სულ მოწყალებაზე, სულ უანგარო სამსახურზე რატომ ლაპარაკობს?

რაბინი. კარგად დაიმახსოვრე: სამყარო სამ საყრდენზე დგას.

კულულებიანი. პირველი: სწავლა, მეორე: ღვთის სამსახური, მესამე: ქველმოქმედება. რას ნიშნავს ქველმოქმედება? ქველმოქმედებას ეწევა მხოლოდ ის, ვისაც თანაგრძნობა და ადამიანის სიყვარული შეუძლია.

რაბინი. ქენ, ქენ! მართალი ხარ! გცოდნია! თუ ხალხს, ან ადამიანს ერთი ამათვანი მაინც აკლია? (მასწავლებლისა და მოწაფის მზერა უიმედობას, უპერსპექტივობას გამოხატავს.) დღევანდელ იუდეაში რა ხდება? იუდეას დღეს რომელი ამათვანი აკლია?

ხანგრძლივი დუმილი.

კულულებიანი. სიყვარული!

რაბინი. ვერ გავიგე. რას ამბობ!

კულულებიანი. სიყვარული, ადამიანის მიერ ადამიანის სიყვარული, რაბი!

რაბინი. (მყის სხვა თემაზე გადააქვს საუბარი). მითხარი, ჩქარა მითხარი, ისე როგორც შენ ამბობ ხოლმე -- სხაპა-სხუპით. რა ბრძანა რაბი ელაზარმა?

კულულებიანი. ეგ რომელი? რაბი ელაზარი რომელია?

რაბინი. ის, რომელმაც თქვა, რომ...

კულულებიანი (ფიქრობს). რაბი ელაზარი, ის, რომელმაც თქვა, რომ... დაუშურ-
ველი მოწყალეა და უანგარობა გადაარჩენს ისრაელს. მოწყალეების გაცემა და
უანგარობა შველის გაგებას მამაზეციერსა და ისრაელს შორის.

რაბინი (მხიარულად შესძახებს). ყოჩაღ, ყოჩაღ, ყოჩაღ! შენ მალე შეგიძლია რაბი
გახდე. ერთი წვერ-ულვაში ამოგივიდეს!

გარბიან. ავანსცენაზე შეკრებილი ადამიანებს შეუერთდებიან ავანსცენაზე კი

რეჩიტატივით მღერიან:

ღმერთო, გვაწვიმე წვიმა,
ღმერთო, არ არის წყალი,

16.

უკვე მესამე წელია,
მიწას სწყურია ნამი,
უკვე მესამე წელია
არ არის მოსავალი.

რაბინი (ასევე წამღერებით). მორიდ ატალ, მორიდ ატალ,
მიწას გაუღია პირი—
მორიდ ატალ, მორიდ ატალ,
უბეში ჩაუყოფ ხელს.

ყველა ერთად: გარდმომდენო ნამისაო,
მომცემო მოსავლისაო,
წყაროვ სიცოცხლისაო.
მოსავალი მოგვეც,
მოგვეც!

ხეიბარი (გაბრაზებული ასძახის ზეცას). უდაბნოში ხომ მოგვეც ლუკმა, ხომ
გვიშველე შენს შვილებს. ახლა რისთვის დაგვივიწყე, ქანაანი წალკოტი გგონია?
დაგავიწყდა რა მიწაზე დაგვასახლე?

კულულებიანი. ასე რატომ ყვირი? როცა საჭიროა, ჩურჩულით ნათქვამიც ესმის.
თუ საჭირო არ არის, იმდენი იყვირე, რამდენიც გწადია.

ხეიბარი. აბა, რა ვქნა. რა გზას დავადგე!

ადამიანების ჯგუფს მონობაში გამოეყოფა. თან სკივრი მოაქვს.

მონობაში. აქეთ, აქეთ, ადამიანებო, მოდით!

ძმა. ახლა რა გინდა... კიდევ რა მოიფიქრე!

რაბინი. ეს ვინ არის?

პრანჭია ქალი. მონობაში, მონობაზე გადოლი!

რაბინი. გადოლი ვინ შეარქვა და რატომ?

პრანჭია ქალი. ხალხმა. რაცა აქვს, ყველაფერი ხალხისთვის უნდა.

მონობაში. აქეთ, აქეთ, ადამიანებო, მშიერნო, მწყურვალნო, ჩემკენ!

ძმა. რა გინდა, რა განგიზრახავს!

მოხუცი ქალი. აი, მოვედი, მონობაზე, აქა ვარ!

მონობაში. შვილი გყავს?

მოხუცი ქალი. მყავდა, ფილისტიმელთან ბრძოლაში დაიღუპა.

მონობაში. ერთი გყავდა?

მოხუცი ქალი. მეორე მეზობელმა მომიკლა, ჩემს ცოლს რატომ გაუცინეო, ცული ჩასცხო თავში.

მონობაზი. ორი გყავდა?

მოხუცი ქალი. მესამეც ფილისტიმელს შეაკვდა. ფილისტიმელნი დაგვესხნენ თავს. ამან სძლია, ის გარბოდა. ეს გაეკიდა. გაქცეულ მტერს უნდა მისდიო?! გაქცეული მტრის ცქერით უნდა დატკბე. რა სჯობია, იმის ცქერას, თუ როგორ გარბის მტერი! ეს კიდევ დაედევნა. ფეხი აერია, დაებორკა, გადაყირავდა. იმ ქვას დაარ-ტყა თავი, რომელიც იქ იმისთვის დავარდა, რომ მას თავი დაერთყა. არ აიცდინა და სულიც იქვე დალია.

მონობაზი (სკივრიდან ნივთს ამოიღებს). აჰა, ეს წაიღე, კი არ შეინახო, სახლი კი არ დაიმშვენო, პური და ზეთისხილი იყიდე, თავი გადაირჩინე.

მოხუცი ქალი. მეოთხეცა მყავდა.

მონობაზი. წადი, ღმერთმა დაგიამოს!

მოხუცი ქალი მიდის

ძმა (ძლიერ შეწუხებული). რას შერები, ძმაო, ჩვენი ძამა-პაპა ამ განძს ასწლეულობით აგროვებდა, ფულს ნივთად აქცევდა და თაობიდან თაობას გადასცემდა.

17.

შენ არაფერს არ ამატებ.

მონობაზი ის, ვინც მოწყალებას არ გასცემს, კერპთაყვანისმცემელია. ახლა მე მაქვს კითხვა, რაბი. (რაბინი გამომცდელად შესცქერის კულულებიანს.) ჩვენი ხალხი სულ მოწყალებაზე, სულ უანგარო სამსახურზე რატომ ლაპარაკობს?

რაბინი. კარგად დაიმახსოვრე: სამყარო სამ საყრდენზე დგას.

კულულებიანი. პირველი: სწავლა, მეორე: ღვთის სამსახური, მესამე: ქველმოქმედება. რას ნიშნავს ქველმოქმედება? ქველმოქმედებას ეწევა მხოლოდ ის, ვისაც თანაგრძნობა და ადამიანის სიყვარული შეუძლია.

(აწყვეტილებს). ვამატებ და მერე როგორ... თუ დააკვირდები, ისე ვამატებ რომ...

ძმა. აბა, რას ამბობ, განა არ ვხედავ... ქუჩა-ქუჩა ფანტავ, ანიავებ.

მონობაზი. აქ შენი წილი არის?

ძმა (შეშფოთებული). ჩემს წილთან შენ რა ხელი გაქვს, ჩემს სკივრშია, ჩემი სკივრს კი უცხო თვალი ვერ მისწვდება. მე არ შემიძლია ვუყურო, როგორ ანიავებ ძამა-პაპის მონაგარს.

მონობაზი. ისინი ამ ქვეყნისთვის აგროვებდნენ, მე კი ხალხს ვაძლევ, ამით მომავალი, იმ ქვეყნისთვის ვაგროვებ. (ხალხს გასძახის.) მოდი, ადამიანებო, მოდი!

ხეიბარი (მონობაზს უახლოვდება). ღმერთმა უდაბნოში ხომ დაგვაპურა. ახლა რისთვის დაგვივიწყა? შვილებად აღარ ვუნდივართ?

მონობაზი. ღმერთი იმას ივიწყებს, ვინც ის დაივიწყა. (სკივრიდან ნივთს ამოიღებს.) წადი, კი არ შეინახო, გაყიდე, პური, ზეთისხილი იყიდე და თავი გადაირჩინე.

ძმა (სასოწარკვეთილი). რას შერები-მეთქი, ძმაო, რატომ ანიავებ ქონებას!

დედაკაცი. მიშველე, დიდო მონობაზ, შიმშილით სული მხდება, იქნებ, რამე მიწილადო?

მონობაზი. შვილი ხომ გყავს?

დედაკაცი. შენ ხარ ჩემი შვილი. ერთი კვირაა პირში ლუკმა არ ჩამსვლია.

მონობაზი. ქმარი თუ გყავს?

დედაკაცი. მყავს, როგორ არა მყავს!

მონობაზი. მაშ, შვილს წინ რაღა დაუდგა?

დედაკაცი. იმდენი ძალა უნდა, იმდენი ჯაფა მოსდევს, აბა, მე მაგოდენი ვინ მომცა? თავს ხომ არ გადავაყოლებდი!

მონობაზი. ნურც ახლა შეწუხდები, ხომ ხედავ, როგორ ცხელა. სახლში წადი, ჩრდილს შეაფარე თავი.

დედაკაცი. სახლში მშიერი ვიჯდე?

მონობაზი. შენ ქვეყანას თავი ამჯობინე!

დედაკაცი. ახლა რომ გვშია? მეც და ჩემს ქმარსაც გვშია.

მონობაზი (ჯიბიდან წვრილ ფულს ამოიღებს). სიყმაწვილეში რომ ზარმაცობდით?

აჰა, ეს იკმარე.

ძმა. შენ მაგათ ვერ დაადლებ, ვერც მოიმაღლიერებ... მამა-პაპის დანატოვარ ქონე-ბას კი გაანიავებ.

დედაკაცი. ეს რა არის? ამისთვის გეახელ? (ხურდა ფულს მონობაზს ფეხებთან მიუყრის).

ძმა. აჰა, ამას აგროვებ?

მონობაზი. ჩემი წინაპრები იქ აგროვებდნენ, სადაც ქურდობდნენ. მე კი იქ ვაგროვებ, სადაც ქურდობა არ არის.

ძმა. ასეთი ადგილი არ არსებობს. თუ არ იქურდა, ვერავინ ვერ იცხოვრებს. შენ გგონია, მხოლოდ ფულს იპარავენ? სიტყვის ქურდობა? იცი სიტყვის ქურდობა რა არის? ეგ არი ყველაფერი! ან აზრის ქურდობა! წარსულსაც ქურდობენ, ადამიანები წარსულსაც ჰპარავენ ერთმანეთს.

კულულებიანი (მონობაზთან მოდის). დამეხმარები?

მონობაზი. რამდენი წლისა ხარ?

კულულებიანი. ჩვიდმეტი წლის ვარ და იმას ვსწავლობ, რის სწავლასაც ღმერთი ჩაგვაგონებს.

მონობაზი. ჩვიდმეტი წლის! წადი, გამეცალე!

კულულებიანი. ვის წავართვა?

18.

მონობაზი. არავის არ წავართვა, იშოვნე!

კულულებიანი. ყველა მშიერია. სამი წელია მოსავალი არ მოსულა. შენც ხომ შენს ნაშოვარს არ არიგებ. აბა, წადი, იშოვნე და ის დაარიგე. მთავარი შოვნაა და არა დარიგება.

მონობაზი. მე ამ დარიგებით ვშოულობ. ეს ყველაფერი იმქვეყნად მომცემს ნაყოფს, მომავლის სამყაროში.

კულულებიანი. საიქიოში?

მონობაზი. (სკივრიდან ნივთს ამოიღებს, აძლევს). თუ გავიგე, რომ ვინმეს წავართვი, მოგნახავ და პასუხს მოგთხოვ. წაიღე. გაყიდე, პური და ზეთისხილი იყიდე, თავი გადაირჩინე.

კულულებიანი. ღმერთმა ინებოს შენი მოპოვებულთაც მოგეპოვებინოს სულიერი საგანძური. (მიდის).

მონობაზი. მოიცა! (დედაკაცზე მიათითებს). აი, იმ ქალს ხომ ხედავ, ის კაცი მეუღლეა მისი.

კულულებიანი. ვხედავ, კი.

მონობაზი (სკივრიდან ნივთს ამოიღებს). აი, ეს იმათ წინ ისე დააგდე, ვითომ დაგივარდა, დაკარგე, ოღონდ ისე, რომ უსათუოდ იპოვნონ, უნდა იპოვნონ. მიდი!

კულულებიანი. ვნახოთ! (მიდის).

მონობაზის წინ მომხიბლელი გოგონა შედგება. უნამოდ დგას.

მონობაზი. ჰო, გისმენ!

გოგონა. მოხვალ ჩემთან? (დუმილი. მონობაზი გაკვირვებული შესცქერის.)

დაგელოდები. (დუმილი.) თუ გინდა, მე მოვალ, სადაც მეტყვი, იქ მოვალ.

მონობაზი. რატომ? რატომ უნდა მოვიდე შენთან?

გოგონა. მოდი და წიაღს გადაგიშლი. (დუმილი.) სხვა რა ვქნა?

მონობაზი (ერთხანს დაბეჯითებით შესცქერის). არასოდეს. მე შენთან არასოდეს არ მოვალ. (დუმილი.) მე საიმპეყენიო განძს ვაგროვებ.

გოგონა. მაშ, ისე დამეხმარები?

მონობაზი (ვერაფერი გადაუწყვეტია)... საიდან მოდიხარ... ვინა ხარ...

გოგონა. გალილეიდან. მშობლები იმქვეყნად გადასახლდნენ, იერუსალიმს ჩამოვედი, აქ უფრო იოლიაო ცხოვრება... უამრავი ხალხი ირევა. ერთ საღუკეველს დავუდექი. სახლს ვულაგებდი.

მონობაზი. საღუკეველნი მდიდარნი არიან. მდიდართაგან უმეტესი ღარიბია.

გოგონა. ეგ როგორ... მდიდარი ღარიბი როგორ არი?

მონობაზი. მდიდარი ის არის, ვისაც გაჭირვებული ახსოვს და აპურებს.

გოგონა. ყველა მეუბნება, თუ წიაღი არ გადაუშალე, ლუკმას არავინ გამოგიწოდებსო. ლუკმის მუშტით, სისხლიღვრით მოპოვება უფრო დიდი ცოდვია, თუ წიაღის გადაშლით?

მონობაზი. ისიც ცოდვია და ისიც, რამდენს გადაუშალე წიაღი?

გოგონა. ვერც ვერავის. ლუკმა მქონდა. ახალმთავრობის შემდეგ ვარ ეგრე... ორს შევთავაზე მოვალ, გინდა, თავად მოდი-მეთქი. უარი მითხრეს.

მონობაზი. ორმა უარი გითხრა? ორმა სისხლჩაფეხებულმა ჭაბუკმა?

გოგონა. ერთს კი უღუღდა სისხლი... მეორესაც... შენი ხნისა იქნებოდა, შენ მესამე ხარ. იქნება, რამე არ მივარგა? გალილეაში გოგოები შურით სკდებოდნენ -- ძალიან ლამაზი ხარო.

მონობაზი. გამოდის, რომ დღეს ამ ქალაქში სამი მართალი კაცი ცხოვრობს?

გოგონა. იქნებ, მეტიც. მე ახალმთავრობის მერე გამიჭირდა...

მონობაზი. შენ გგონია, სამი მართალი ცოტაა?! თუ ამ ქალაქში თუნდაც ათი

19.

მართალი ცხოვრობს, გადავრჩებით. შენ კარგის მაუწყებელი ხარ.

ძმა. და შენ გინდა ჩემი მამა-პაპის მონაგარი იმათ გაუნაწილო, ვინც წიაღის გადაშლას არ თაკილობს, ლუკმა-პურს ამით შოულობს? რა ვქნა, ჩემს ძმას რით ჩავაგონო, მამა-პაპის განძეული არ გაანიავოს?

მონობაზი. აი, ხომ ხედავ, ძმაო, ამ ქალაქში რამდენიმე მართალი ყოფილა. უნდა შევაგროვო, უნდა შევაგროვო საიმპეყენიო განძი. (სკივრს ხელს დაავლებს და გარბი. გოგონას). მომყევი!

ავანსცენაზე კვლავ რეჩიტატივით მღერაინ:

ღმერთო, გვაწვიმე წვიმა,
ღმერთო, არ გვაქვს წყალი,
უკვე მესამე წელია
მიწას წყურია ნამი,
უკვე მესამე წელია,

არ არის მოსავალი

რაბინი:

მორიდ ატალ,
მორიდ ატალ,
სილა გვეყრება პირში,
მორიდ ატალ, მორედ ატალ,
მოგვეც სიცოცხლე ჩვენ!

კულულებიანი (სოლო, რაბინული სიმღერით).

მოგვეც სიცოცხლე ჩვენ.

დანარჩენთ მოუბრუნდება, ანიშნებს. ყველა ერთად:

გარდმომდენო ნამისაო,
მომცემო მოსავლისაო,
წყაროვ სიცოცხლისაო,
მოგვეც მანა(პური)ჩვენ!

მოხუცი. აღარ უნდა, აღარ სურს, უდაბნოში დაგვაპურა, ახლა არაო!

მანდილოსანი. იუდეის თავს რა არ ყოფილა, რა არ მსმენია, მაგრამ ამდენი უწყლობა...?

პრანჭია ქალი. შენ იმ ხნისა ხარ, ყველაფერი დაგეჯერება. გამოდის, რომ არასოდეს არ ყოფილა.

მანდილოსანი. რაბი იშაია წიგნებს ჩაუჯდა, იქნებ, იმის მიზეზს მივაგნო, რაც ჩვენს თავს ხდებაო. არიელიც, ახალშერთულ ცოლს გაეცალა, მიზეზს დაეძებს.

პრანჭია ქალი. იმ ქალისგან გაცლა უნდოდა, თორემ არიელი რისი მიმგნებია.

მოხუცი (ნატვრით, წამღერებით). მაშიააახ, მაშიააახ, მაშიააახ!

მოხუცი ქალი. სადა ხარ, მესიავ, სად? მააშიააახ!

ნათანი. აქ იყო, ჩვენს შორის იყო, ვერ შეიცანით და გიკვირთ, რისთვის გვსჯის ღმერთიო!

ჭაბუკი. უსიყვარულობის გამო გვიბრაზდება. ასე უმიზეზოდ რატომ გპულთო ერთმანეთი.

პრანჭია ქალი. ეგ მე არ მეხება. მე ყველა მიყვარს.

მანდილოსანი. შენ ყველა კი არ გიყვარს, ყველას ეკუთვნი.

პრანჭია ქალი. გესმით, რას მეუბნება? ხომ გაიგონეთ, რაც მითხრა!

მოხუცი. ჭირნანახი ქალია, ბევრი რამ დაეჯერება.

პრანჭია ქალი. რა ნახა, რა იცის ასეთი, როგორ არ გრცხვენია!

იოხანანი. იწამეთ ახალი ღმერთი, ჩვენი ღმერთი!

20.

მოშე. ის, ვინც ახალ ღმერთს იწამებს, სამოთხეში იმკვიდრებს ადგილს.

მოხუცი. აჰა, სამოთხეშიო! გამოჩნდა შვება. მიდით, მიდით და პირდაპირ სამოთხეში ჩასკუპდებით!

მოშე. რატომ იმქვეყნიურ ცხოვრებაზე არ ფიქრობთ, ხალხო, რატომ არ ემზადებით ახალი სიცოცხლისათვის. ოღამ ჰაზე მთავრდება, იწყება ოღამ აბა.

პრანჭია ქალი. რა დროს მომავალზე ფიქრია, დღევანდელით მაცხოვრე ჯერ.

იოხანანი. მერე გვიან იქნება, ძალიან გვიან!

პრანჭია ქალი. კარგით რა, მაცალეთ, მათქმევინეთ! (მოხუცს.) მაშ, შენ ამას კვერს უკრავ? მაშ, მე ყველას ვეკუთვნი? აი, შენ როდის გეკუთვნი?

ხეიბარი. როცა არაფრის თავი არა აქვთ, სხვებზე ასე ლაპარაკობენ. მოდი, ერთი კარგად დავცხნოთ და ჭკუა ვასწავლოთ.

მოშე. სიყვარული, მოძმეთა სიყვარული!

ხეიბარი (პრანჭია ქალს მანდილოსანზე). სიძართლე თუ გინდა, ყველაფერი ამის მოწყობილია. შენზე ისეთ რამეებს ლაპარაკობს... ახალგაზრდა და ლამაზ ქალს მტრობს.

მანდილოსანი. სად არიან ახალგაზრდა და ლამაზი ქალები. აქ ვერავის ვხედავ.

პრანჭია ქალი (გაჰკვივის). რას ამბობ, დედაკაცო, თვალი გაახილე!

მანდილოსანი. აჰა, იქით მივიხედე, აქეთ მივიხედე, აი, თვალები დაგჭყიტე, მაგრამ სად არიან?

ჭაბუკი. მიდით, მიდით, ეგრე!

მოხუცი. შენ რა -- ხალხს დასცინი?!

პრანჭია ქალი. შენი დასაცინი აქ ვინ არის -- ხომ არ დაგავიწყდა, ანგელოზს რომ მადარებდი?!

ჭაბუკი. ასეთი რამ არ მაგონდება!

პრანჭია ქალი. დაგავიწყდა? არც ის გახსოვს, ახლოს რომ არ გიკარებდი?

გოგონა (ჭაბუკს). ეს ქალი რას ამბობს?!

პრანჭია ქალი. მიდი, მიუწეპი, მაგრამ რა აზრი აქვს, ვერაფერს გაიგებ -- ნახევარი თითის ოდენაც არა აქვს.

გოგონა. ასე როგორ იქნება. კაცთან ასე ლაპარაკი შეიძლება?!

პრანჭია ქალი. კაცი, სად არის კაცი!

გოგონა (ჭაბუკს). ამასთან იწეპი? ამასთან რამ დაგაწვინა!

ჭაბუკი. სიცოცხლეში ერთხელ ჭაობში ყოველ კაცს გაუვლია.

პრანჭია ქალი. ვინ არის ჭაობი, რომელ ჭაობში გაიარე, შე ნახევართითა, შენა!

ხეიბარი. მე კი მეგონა, ქალისა და კაცის ერთად ყოფნა ცაში ფრენასავით იყო -
- დაფრინავ ცის ლაჟვარდში...

პრანჭია ქალი (გოგონას). მიდი, წაიყვანე, ის ნახევარი თითის ოდენა სულ ხელში გეჭიროს, თორემ, თუ გაგებნა, ველარც იპოვი.

ნათანი. აი, რა ღლეშია იუდეა -- ჭეშმარიტი ღმერთისადმი ზურგისქცევამ სად მიიყვანა!

იოხანანი. უნდა შეიყვაროთ მტერი თქვენი. როცა თქვენსავე მტერს შეიყვარებთ, იუდეაში სიყვარულის სუფევა დამკვიდრდება.

ჭაბუკი. რაო, რა თქვი?

ხეიბარი. ეს ჭაბუკი რაღაცას გვეუბნება.

მოშე. ეს ჭაბუკი სიყვარულს ჩაგძახით. თქვენივე მტერი შეიყვარეთო.

პრანჭია ქალი. ეგ როგორ, ეგ როგორ იქნება!

მანდილოსანი (იოხანანს). აბა, რას ამბობ, გიჟი ხარ? საიდან მოსულხარ!

ხეიბარი. ალბათ, შეგეშალა. მტერი კი არა, მოყვასი უნდა გიყვარდეს.

ნათანი. არა, არა, არა! მოყვასი ხომ ისედაც შენს გულშია. ვაჟკაცობა მტრის სიყ-

ვარულია. იუდეის აბურდულ, მტრობით, სიძულვილით დამახინჯებულ ცხოვრებას სწორედ ეგ შეცვლის, ეგ დაგვიბრუნებს მშვიდობისა და სიყვარულის სუფევას.

ხეიბარი (ნათანს). აბა, თვალებში ჩამხედე! ჩამხედე, ჩამხედე, თვალს ნუ მარიდებ.

ნათანი. გიყურებ, კეთილო მოხუცო!

ხეიბარი. ჰო, ეგრე, ეგრე... უფრო ახლოს მოდი, ჭოტივით ნუ დაგიჭყეტია თვალები.

იოხანანი. ჭეშმარიტად, მტრის სიყვარული მოიტანს მშვიდობის, ერთიმეორის გატანის, სიყვარულის სუფევას.

ჭაბუკი. ეგ როგორ, რომაელი ხომ ჩემი მტერია!

გოგონა. რომაელები მიყვარდეს? დამპყრობელი შევიყვარო? იუდეის გამპარტახებელი?

მოშე. როცა შენს გულში მთავარ ადგილს ღმერთი დაიჭერს, როცა სათნო-ებით აღივსები, რომაელს ვერც შეამჩნევ.

ხეიბარი. მაშ... მაშ, შენ რომაელთა სიყვარულსაც ჩაგვძახი?

იოხანანი. ყოველი ადამიანისას, ჩვენი ღმერთი ყოველი ადამიანის სიყვარულს...

ხეიბარი (გულიანად ახარხარდება, ისე გაუგრძელდება, რომ ყურადღებას მიიპყრობს). აუ, რას გვაცურებენ, ისრაელებო, ააუუ, რას... გვატყუებენ. მაშ, აქედან რა გამოდის: ის შევიყვარო, ვინც მირტყამს? იუდეო-ქრისტიანები რომაელთა დამცველნი ხართ და მეხოტბენი!

მოხუცი. რაო, რაო? ერთი მიმიშვით მაგათთან! აბა, ერთი გამაგონეთ, ვინ უნდა შევიყვარო!

იოხანანი (თავმოდრეკილი კაცის ინტონაციით, დინჯად). მტერიც კი შეიყვარე შენი, თუ კაცმა ყბის მარცხენა მხარეს გაგარტყა, შენ მარჯვენა მიუშვირე.

ხეიბარი (აგდებულად). მე რომ ახლა გაგარტყა, შენ მარცხენა ყბას მომიშვირე?

იოხანანი. იქნებ, ღვთის სიყვარული ჩასახლდეს შენს სულში და ჰპოვო ჭეშმარიტება ყოფიერებისა.

ხეიბარი. მაშ, ეგრე? (ხელს ასწევს, იოხანანს დარტყმას უპირებს).

იოხანანი. მე მაინც მახსოვს, რომ შენ ძმა ხარ ჩემი.

ხეიბარი (აგდებულად). რაო, რაო, რაო? რა სისულელეს როშავ!

იოხანანი. ძმა ხარ-მეთქი ჩემი და მიყვარხარ, როგორც ძმა.

ხეიბარი (შემდრკალი, დამუნათებული დაუშვებს ხელს). ეგ მცნება ხომ მოშემ ჩამოგვიტანა სინაის მთიდან. მოყვასი გიყვარდესო.

ელცაფანი. რისთვის კამათობთ, ისრაელიანებო, ნუთუ, ვერ ხედავთ, ღმერთმა როგორ მიივიწყა იუდეა. უნდა ვეძებოთ ახალი გზა. გადარჩენის გზა. დადგა ჟამი იუდეა ახალ გზას დაადგეს!

ესთი. ეს კაცი იოხანანივით ლაპარაკობს.

იოხანანი. თუ იუდეა ახალ გზას არ დაადგება, ეს ქვეყანა აღარ იქნება.

ესთი. იოხანან, რას ამბობ, იოხანან!

იოხანანი. სწორედ ეგრეა. თუ იუდეო-ქრისტიანთა შორის არ ჩაეწერებით, იუდეას მომავალი არა აქვს.

ელცაფანი. ჩვენი ღმერთის გზა. ეს არის ჭეშმარიტების გზა.

მოხუცი (გალიზიანებული)., დააკვირდი, რას ჩასძახით ამ ხალხს!

ჭაბუკი. ვინ ხარ შენ?

ელცაფანი. მიმღევიარი ძისა ღმერთისა ჩვენისა -- იეშუა ნაზარეველისა. იუდეო-ქრისტიანი.

ხეიბარი. ხეიბარი ვარ, მაგრამ იერუსლიმის ყოველი უბანი, ყოველი კუთხე-კუნჭული ათგზის შემომივლია. ბევრს ვიცნობ. შენ კი არასოდეს მინახინხარ. არც

ელცაფანი. მაგრამ ვარ იუდეველი, იუდეის ცისქვეშ დაბადებული, იუდეის მზით დამწვარი. ბეთლემში გაზრდილი. იოშუას დავდევი, მის ქადაგებებს ვისმენდი, იერუსალიმში რომ ფესახის წინ სახედრით შემოვიდა, მის გვერდით ვიყავ, მოვდევი.

მოხუცი (აწყვეტინებს). გესმით, ეს კაცი რას ამბობს?! რატომ ხმას არ ამოიღებთ, ხალხნო, რატომ არ ეტყვიან, რომ გზას ასცდენია.

ხეიბარი. ქვები, ქვები მოზიდეთ, ჩაიქოლოს!

პრანჭია ქალი. რატომ უყვირით, რა ამბავი გაქვთ!

მოხუცი. სწორია, სხვა გზა არ არის -- ჩაქოლოთ და ამით გაგაჩუმოთ.

ელცაფანი. მე აქა ვარ, ძმებო, ტანჯვით სიკვდილი მაუწყებელია იმისა, რომ ჩემი რაბის -- იოშუას გზას დავადგები. თქვენ კი გონს მოხვალთ თუ არა, იწამებთ ჭეშმარიტ ღმერთს. ეს იქნება ტანჯვით სიკვდილის სანაცვლო.

მონობაზი. გამაგებინეთ, რატომ არ ისვენებთ, ხალხნო, განა არ დადგა დრო მშვიდად, ჩვეულებრივად ვიცხოვროთ, ისე, როგორც სხვა ერები ცხოვრობენ? სულ ქვევრში მბორგავი, მფეთქავი მაჭარივით ხომ არ ვიქნებით? ღმერთმა ეგვიპტიდან გამოგვიყვანა, ათასი ფათერაკისგან გვიხსნა -- ზღვაც გააპო ჩვენთვის, ფარაონიც თავისი ეტლებითურთ შიგ მოაქცია, უდაბნოშიც გვიპატრონა, დაგვაპურა. მცნებანი მოგვცა. ჩვენ ქვეყნიერების გასაგონად ვთქვით, „ვლებულობთ და შევასრულებთ“.

პრანჭია ქალი. გიყვარდესო მოყვასი შენი!

მანდილოსანი (ხაზგასმით). არა იმრუშო!

პრანჭია ქალი. გიყვარდესო მოყვასი შენი, ხომ თქვა, გიყვარდესო!

მონობაზი. ქვეყნიერებას ღვთისადმი სამსახურის მაგალითი მივეცი. ახლა კი თქვენ მოდიხართ და გვეუბნებით: ჩვენს გვერდით დადექითო.

მანდილოსანი. მოგვეცი თქვენის უფლება, სული მოითქვას ხალხმა.

ელცაფანი. განა უცხონი ვართ, განა სხვათაგან ვშობილვართ. ვიდრე იუდეო-ქრისტიანები გახდებოდით, თქვენებრ გაგვივლია წინადაცვეთა და ღლეში სამჯერ თქვენებრ გვილოცნია აღონაის სახელზე, ისევე, როგორც უფალსა ჩვენსას იოშუას. ჩვენ მივხვდით და თქვენც ჩაგძახით: ძე ღმერთისა უნდა იწამოთ, ჩვენი ღმერთი -- ძე მამა ღმერთისა.

ესთი. რატომ, ჩვენს ღმერთს, რომელმაც მოგვცა მცნებანი, მოგვცა ქანაანი სამუდამო სამშობლოდ, რისთვის ვაქციოთ ზურგი?

ელცაფანი. იოშუა არის ღმერთი საყოველთაო, სა-ყო-ვე-ლთაო და ამდენად, ღმერთი ჭეშმარიტი!

აბიჰუ. რატომ? გეკითხებით მე -- აღონაი რატომ არ არის ღმერთი ჭეშმარიტი.

ღუმელი. პასუხის მომლოდინე ადამიანები უხმოდ დგანან.

რატომ, რისთვის უნდა დავაგდოთ ღმერთი ჩვენი -- ჭეშმარიტი და რისთვის უნდა მივსდიოთ იმას, ვინც თქვენ ღვთის ძედ გიცვნიათ?!

ღუმელი.

ნადაბი. თქვენ იოშუა ირჩიეთ ღმერთად. გინდათ მის გზას მისდეველეთ. იყოს ნება თქვენი, ჩვენ კი (ორიოდ ნაბიჯს უკან გადადგამს, იუდეო-ქრისტიანებს გამორდება. მის გვერდით დგებიან სხვებიც)...

ელცაფანი, ნათანი, მოშე, იოხანანი, ერთ მხარეს რჩებიან,

ყველა დანარჩენი -- მეორე მხარეს.

ელცაფანი. ჩვენ ღლეს ცოტანი ვართ, რადგან არ გსურთ გაგვიგოთ. მაღე, სულ მაღე, თქვენ იქნებით მცირენი, ჩვენ კი მრავალნი, რადგან იოშუა არის ღმერთი საყოველთაო.სიყვარულის...

გოგონა (ჭაბუკს, რომელიც ინერციით მიჰყვება ნადაბის მხარეს დამდგართ, ხელს

წავლებს. აჩერებს. ელცაფანს). თქვენ ხართ იმ ღმერთის მიმდევარი, რომელიც სიყვარულს ქადაგებს?

ელცაფანი. ჭეშმარიტად.

ესთი. განა ჩვენი ღმერთი – აღონაი – სიყვარულს არ ჩაგვძახის?

იოხანანი. თქვენ კი ერთმანეთს მტრობთ.

გოგონა (ჭაბუკს). აი, ესენი ამკვიდრებენ სიყვარულს.

ესთი. ესენი ლაპარაკობენ სიყვარულზე. ლაპარაკობენ, ლაპარაკობენ, ლაპარაკობენ. ხომ ასეა, იოხანან! (იოხანანი დუმს.) იოხანან, ხომ დაუსრულებელივ ლაპარაკობთ სიყვარულზე, იმათ კი... იმათ როგორ ექცევით, ვისაც გუშინ სიყვარულზე ელაპარაკებოდით?

იოხანანი. ყველაზე წინ ღმერთი დგას. ვინც ჩვენს ღმერთს არ მიიღებს, ვერც სიყვარულამდე ამაღლდება.

ესთი. ეს ხომ სიყვარული არ არის, იოხანან, ეს მორჩილებაა.

ჭაბუკი (მოულოდნელად). გამარჯობათ, ძმებო! (გოგონასთან ერთად იოხანანისა და მის მეგობართა გვერდით დადგება.) მე მიხარია თქვენს გვერდით დგომა.

ნათანი. გიხაროდენ! მართლაც, ჟამის დაუხანებლად ვმრავლდებით.

ელცაფანი. მივდივართ, ძმებო, იუდეო-ქრისტიანობის სიკეთეს სხვებიც უნდა ვწიოთ.

იუდეო-ქრისტიანები გალობით გადიან, მიტოვებული იუდეველები უილაჯოდ დგანან. ისმის საყვირის ხმა.

ლეგიონერი (შემოდის). ჩამოდექით, აქ ნუ დგეხართ. საშიში დამნაშავე მოჰყავთ.

შემოაგორებენ ფიცრულ დანადგარს. დანადგარზე დიდი ჯვარი აღუმართავთ.

ჯვართან ხელებშეკრული ეუდა დგას. დარაჯად მეორე ლეგიონერი უდგას. პირშებურვილი ხაია და ესთი ვილაცას დაეძებენ.

ხაია. აქეთ, აქეთ, იმპერატორის ნაცვალს ცხვირწინ ხომ არ დავუდგამთ!

ნადაბი (ხაიას). მარჯვნივ, აჰა! (შეუძმნევლად, ფეხით ჭის თავსარქველს გადასწევს.) ეგრე, კარგია!

ესთი (დანადგარის იქითა მხარეს ხაიას გასძახის, ეუდას გასგონად). ხაია, გაიგე, თუ არა, რა გაუკეთებია აბროს, ძეს იეხიელისას.

ხაია. რაო, იქნებ, ეუდამაც გაიგონოს ახალი ამბავი.

ესთი. ძლიერ ცხელოდა, იერუსალიმის მზე თავსწამომდგარ ლეგიონერზე ძნელი ასატანი ყოფილა. აბრო წელში მოკაკვულა, ჭაში ჩამძვრალა, ჭა კი გვირაბს უერთდებოდა.

ხაია. მზეს გვირაბში მოერიდა?

ესთი. წელში მოკაკვა, ჭაში ჩაძრომა, იქიდან კი გვირაბში გასვლაა საჭირო, წელში უსათუოდ უნდა მოიკაკვო, უნდა ჩაძვრე და გახვალ, უსათუოდ გახვალ...

ლეგიონერი. იქით, იქით დადექით, ჯვარზე გასაკვრელს გაეცალეთ!

ხაია. თუ ჭა ისე ცარიელია, ვითარ ხებრონელი მემწვანის ჯიბე, როგორ უნდა მოიქცე?

ესთი. უნდა ჩახტე, მერე გვირაბს გაუყვები და წყურვილს მოიკლავ, ასეთ სიცხეში წყურვილის მოკვლა...

მეორე ლეგიონერი. (ესთის) მოსცილდით, იქით დადექით, შორს, შორს. იქით-მეთქი! (მათარას აწვდის.) გწყურია? აჰა, დალიე!

ესთი (მაცთური ღიმილით). შენთან ახლოს რომ ვდგევარ, წყურვილს ესეც მიკლავს.

ხაია. შენთან ახლოს რომ ვდგევართ, სასიამოვნო მოლოდინით არ გიძგერს გული?

აბიჭუ (ეუდას). ქვემოთაც დაიხედე, ქვემოთ წყურვილს მოიკლავ!

საყვირების საზეიმო ხმა.

ლეგიონერი. ჩამოდექით, იქით, იქით!

მეორე ლეგიონერი. იუდეის პროკურატორი ფესტოსი!

24.

შემოდის ფესტოსი.

-- დიდება ფესტოსს!

დუმილი.

-- იუდეის პროკურატორს დიდება!

მოხუცი. ამათზე მეუბნებიან, უნდა შეიყვარო, იუდეველებს ლამის ყოველდღე აკრავენ ჯვარზე!

ფესტოსი (მშრალად). ზელოტებმა რომაელთა ხოცვაც განიზრახეს. გამთენიის ხანს ლეგიონერებს თავს დაესხნენ. მამაცმა ლეგიონერებმა კი ეუდა ბენ დავიდი შეიპყრეს. ჩვენ მას ჯვარზე გაკვრა მივუსაჯეთ. (პაუზა.) დაიმახსოვრეთ, ეს ბელი ელის ყველას, ვინც რომს წინ აღუდგება.

შემახილები:

– არა, არა!

– შეიბრალებთ!

– აჩუქეთ სიცოცხლე!

მოხუცი. პროკურატორო, აი, ეს ხალხი გემუდარება: ნუ მოგვიკლავთ ეუდა ბენ დავიდს, იგი წესიერი, კეთილი, ღვთისმოსიში იუდეველია, დედისერთაა.

ზებარი. კმარა იუდეველთა დასჯა!

ფესტოსი. მთხოვნელნი მუხლს მაინც იყრიან მბრძანებლის წინაშე.

აბიჭუ. ჩვენ ღმერთს ფესზე მდგარი შევლადადებთ.

ზებარი. ისედაც რამდენი იუდეველი აცვით ჯვარს. საკმარისია!

მოხუცი. გვაჩუქე მისი სიცოცხლე, ხალხს აჩუქე, ამ ჯამათს.

დედაკაცი. საცოლე ელოდება, პროკურატორო, მომავალ კვირას ქორწილია.

ხაია (ესთის ხელს წაავლებს). აი, ნახე, რა გოგოა ეუდას საცოლე! (ესთი ხაიას ხელს ჰკრავს.) სთქვი, უთხარი, რომ მისი საცოლე ხარ, გადაარჩინე ადამიანის სიცოცხლე (ხმამალა, ფესტოსს.) მომავალ ხუთშაბათს ქორწილში გეპატიუებიან.

ესთი (ხაიას ხელს წაართმევს). თავი დამანებე!

პრანჭია ქალი. მასწავლებელს არ კლავენ, ფესტოს!

ფესტოსი. ზელოტებმა რომს ომი გამოუცხადეს. ეუდა ბენ დავიდმა მოჰკლა ლეგიონერი. არ ვაპატიებთ, ჯვარს აცვით!

ხალხს გმინვა აღმოხდება.

ლეგიონერი. არის! (დანადგარზე ახტება. მეორე ლეგიონერთან ერთად ეუდას ხელებს უხსნის. ისმის ხალხის გმინვა. ეუდას ჯვარზე გასაკვრელად ამზადებენ.).

ფესტოსი. დაუყონებლივ!

ნადაბი. მწყურვალს სიცოცხლის გზა ელოდება, იქ წყარო მოჩუხჩუხებს.

ხელებგახსნილი ეუდა ლეგიონერებს ძლიერად დაარტყამს, ჭაში ჩახტება.

სტვენა, შემახილები:

-- აუჰ!

-- ეგერ, იქით გარბის, დაიჭით!

-- არსად არ წასულა!

ლეგიონერი (ნადაბს წაავლებს ხელს). საით წავიდა იუდეველი!

ნადაბი. მხარი ისე გამკრა, ლამის წამაქცია, აქეთ გარბოდა.
ლეგიონერები გარბიან. ნადაბი ჭის თავსარქველს შეუმჩნევლად
დააბრუნებს ადგილზე.

ფესტოს, მზადა ვართ მოგეშველოთ.

აბიჭუ. თუ გვიბრძანებ, ზელოტის მოძებნაში დაგეხმარებით.

ფესტოსი სივრცეს უხმოდ გასცქერის.

ნადაბი. წავიდეთ, ისრაელებო, ყველამ ვეძებოთ.

ისმის სტვენა, ღრიანცელი. შუქი ქრება.

მეორე მოქმედება 25.

ფესტოსის სასახლე, ფესტოსი კვლავ სავარძელში მოკალათებულია.
ავგუსტუსი მოუსვენრად მიმოიღის.

ავგუსტუსი. აქ რომის ძალაუფლება არ იგრძნობა, ხელისუფლება სუსტია
(ფესტოსის პასუხს ელოდება, ფესტოსი ღუმს.) განაწყენება დაგჩემდა, მაგრამ მაინც
უნდა გითხრა: ის, რაც ღღეს მოხდა, სამარცხვინოა. რომის სამართალს
სიკვდილმისჯილი გაექცეს, ეს ხომ რომის შერცხვენაა! (ფესტოსი კვლავ ღუმს.)
ფესტოს, შენ გაგექცა რომის მტერი, რომელი ლეგიონერის მკვლელი,
სიკვდილმისჯილი! (ღუმილი.) შენ ფიქრობ, რომ ეს უმნიშვნელო მარცხია?

ფესტოსი. ეს მარცხი არ არის, ეს გეზია.

ავგუსტუსი. რა გეზზე ლაპარაკობ?

ფესტოსი. იუდეაში მუშაობის თავისებურებაზე. ეს პოლიტიკაა.

ავგუსტუსი. ლეგიონერის მკვლელის გაქცევა არის რომის პოლიტიკა?

ფესტოსი. გაგვექცა იმიტომ რომ გვინდოდა გაგვექცეოდა. თვალი დავხუჭეთ.

ავგუსტუსი. სიკვდილმისჯილის გაქცევა გეწადათ?

ფესტოსი. ეს ჩვენი თამაშია, ავგუსტუს! იუდეველნი ძლიერ განიცდიან ჩვენს აქ
გაბატონებას, ყოველდღე მზად არიან სასტიკი ბრძოლა გაგვიმართონ, ამ ბრძო-
ლაში კი დიდი სისხლი იღვრება. სიკვდილმისჯილმა ერთი ლეგიონერი მოგვიკლა
და გაიქცა. ზიანი მოგვაყენა და ვერ დავსაჯეთ. ესეიგი გამარჯვება მოიპოვეს და
კმაყოფილნი არიან. ეგონოთ, ეს მათთვის რაღაცას ნიშნავს. მათი კმაყოფილება ის
ლოდია, მოვარდნილ ღვართქაფს რომ შეაკავებს.

ავგუსტუსი (სავარძელში ჩაეშვება) ჰოო... კი, მაგრამ ასე ხომ...

ფესტოსი. ღღეს ჩვენ იუდეაში უფრო სერიოზული საქმე გვაქვს, ვიდრე ამათუმი
დამნაშავის დასჯა და ამით იუდეველთა უკმაყოფილების კიდევ უფრო გაძლიერე-
ბაა. ღღეს რომმა ყურადღება არა იუდეველებს, იუდეო-ქრისტიანებს უნდა მიაქ-
ციოს. ღღეს იერუსალიმში ისეთი რამ იბადება, რაც ქვეყნიერებას შესცვლის...

ავგუსტუსი. (ღიმილით). ნუ ჩქარობ, ფესტოს, შეუძლებელია იუდეამ შესცვალოს
რაიმე. მთავარი არის ის, რაც რომში ხდება და არა იერუსალიმში.

ფესტოსი. თუ სადავეებს ღღესვე ძლიერ არ ჩავავლეთ ხელი... ის, რაც ხვალ
რომში უნდა მოხდეს, აქ იღებს სათავეს.

ავგუსტუსი (ირონიით). შენ გგონია, ღღეს სადავეები ებრაელებს უჭირავთ?

ფესტოსი. ებრაელები... გონიერი კაცი იყო პილატე! ებრაელების საკითხი მან
გადაწყვეტა. ამიტომ სადავეები იუდეო-ქრისტიანების ხელში გადადის.

ავგუსტუსი. ეს ერთი და იგივეა.

ფესტოსი. იუდეო-ქრისტიანობა ის ახალშობილია, რომლსაც სურს დედა მოაშთოს. რა იქნება ხვალ? თუ იუდეველნი მიხვდნენ, რომ იუდეო-ქრისტიანები მათგან შორს არ მიდიან, ან შედრკნენ და ანგარიში გაუწიეს იმას, რომ იმათი რიცხვი დღითიდღე იზრდება და აღიარეს იგი? ებრაელები ხომ ქვეყნიერებას გააერთიანებენ. ეს კი იმას ნიშნავს, რომმა სადავეები ხელიდან გაუშვა. იგი ველარაფერს დააკლებს იერუსალიმს.

ავგუსტუსი. შენ გგონია, იუდეველნი ძე ღმერთს მიიღებენ?

ფესტოსი. მაგათ არ დაიწყეს? უკვე რამდენმა მიიღო... ამიტომაც (გაჩუმიდება, ფიქრობს) ამიტომ იუდეველებს უნდა დავეხმაროთ, მტკიცედ დაიცვან აღონაი. ამით გაძლიერდება მათი დაპირისპირება. და თუ... და თუ... მათს შორის სისხლიც დაიღვრება... (მზერა გაუბრწყინდება).

ავგუსტუსი. რას ამბობ, ფესტოს, ეს ხომ მაინც იუდეო-ქრისტიანების გაძლიერებაა, ებრაელებს ლეგენდების, გამონაგონის გავრცელებაში დავეხმაროთ?

26.

ფესტოსი. ხალხს ლეგენდა უჯობს სინამდვილეს. მე ვლავარაკობ არა რწმენაზე, რომის პოლიტიკაზე: იუდეველი რაც უფრო მტკიცედ დაიცავს თავის რწმენას, მით უფრო დაუპირისპირდება იუდეო-ქრისტიანს. აქ, ამ კუთხეში, კი დაპირისპირება სისხლისღვრის წინააღმდეგაა. სისხლისღვრა საბოლოოდ დააშორებთ. ამით იუდეო-ქრისტიანები გაძლიერდებიან და იუდეველებს სანაგვეზე მივუჩინებ ბინას.

ავგუსტუსი. ვერაფერი გაგიგე!

ფესტოსი (ფიქრობს). რომზე, რომის ხვალინდელ დღეზე (პაუზა), იმაზე, რომმა თუ როგორ გამოიყენოს ის, რაც იუდეაში ხდება და დარჩეს ქვეყნიერების ცენტრად...

ავგუსტუსი. რომიდან ებრაელების გასახლება? კლავდიუსს რა მოვახსენო?

ფესტოსი (ფიქრობს). თუ კლავდიუსი ებრაელებს რომიდან გაასახლებს... ნაწილი ათენს მიაშურებს, ნაწილი ანტიოქიას, უფრო მეტი კი აქეთ წამოვა -- იუდეაში (ფიქრობს) არა, ეს არ შეიძლება. ეს იუდეველებს გააძლიერებთ. მათი დათრგუნვის გზა ის იქნება, თუ რომიდან გაძევებულთ, იუდეაში ცხოვრებასაც აუკრძალავთ. დათრგუნვა კი აუცილებელია. (პაუზა) რომმა იუდეო-ქრისტიანების რბევაც უნდა განაგრძოს, არბიოს, მაგრამ თვალსაწიერიდან არ გაუშვას, დანარჩენს დრო დაგვანახებს... (პაუზა) თუ ხვალ იუდეო-ქრისტიანებმა გაიმარჯვეს, ახალი შუქი რომიდან მოეფინება ქვეყნიერებას. ამ შუქით შთაგონებული ხალხები რომს დაუხრიან თავს.

ავგუსტუსი. შენ გინდა მითხრა, რომ... ღმერთის სხივი ქვეყნიერებას რომის ქვეშ მოაქცევს?

ფესტოსი. აკი შენი არ მესმისო, აი, ხომ ხედავ, რა კარგად გამიგე!

ავგუსტუსი. მაგრამ თუ ეგენი გაერთიანდნენ?

ფესტოსი. ეს რომის დამარცხებაა, (პაუზა.) კარგად უნდა ვადევნოთ თვალი, დავეხმაროთ მტრებად იქცნენ. დანარჩენი კი თავისთავად მოხდება, რადგან იუდეო-ქრისტიანებს რომი მიაჩნიათ ქვეყნიერების ჭიპად და არა იერუსალიმი. პილატე ძალიან, ძალიან წინდახედული ადამიანი იყო -- მან დამოკლეს ხელიდან გამოგლიჯა მახვილი და ებრაელობის თავზე სამარადისოდ დაჰკიდა. არცერთ კეისარს ისეთი სამსახური არ გაუწევია რომისთვის, როგორც პილატემ. ამას მომავალი დაადასტურებს.

ავგუსტუსი. კლავდიუსს იმასაც გადავცემ, რომ კარგად იცი, აქ რა ხდება და რა იქნება ხვალ.

ფესტოსი. აქ სიმშვიდე არ არის, არც არასოდეს იქნება, ამიტომ დაჩაგრულად სულაც არ ვგრძნობ თავს, მაგრამ... (პაუზა, ავგუსტუსი ელოდება).

ავგუსტუსი. მაგრამ?

ფესტოსი. არა, არაფერი, მე იმ დროს დაველოდები, როცა რომში მიხვდებიან იმას, რასაც აქამდეც უნდა მიმხვდარიყვნენ.

დაბნელება.

წარმტაცი ებრაული მელიოლია. შუქი სცენაზე-ადამიანები მღერიან, ცეკვავენ. იოშუაყი, გარდაცვლილი დედის სულის საოხად სინაგოგას მოსეს ხუთწიგნეულის გრაგნილს ჩუქნის. მას ცეკვა-სიმღერით მოსდევენ. ფერად-ფერადი ნაჭრებით მორთული გრაგნილი ხელიდან ხელში გად ადის, რათა რაც შეიძლება მეტი ადამიანი გახდეს მადლის წილხვდომილი.

იოშუაყი. იხარეთ, იხარეთ, ადამიანებო!

მოხუცი. იყოს მშვიდობა ჯამაათში!

ხეიბარი. ქორწილები, ვაჟიანობა!

იოშუაყი და მანდილოსანი გრაგნილის წინ ცეკვავენ. ახლა მათთვის მოსეს ხუთწიგნეული ის ცოცხალი არსებაა, რომელსაც მხიარული განწყობით უნდა აამონ. ცეკვაში მოხუცი ჩაერთვება. ერთობ კოლორიტულად ცეკვავს, მერე

27.

პრანჭია ქალს გაიწვევს საცეკვაოდ. ცეკვისას პრანჭია ქალისადმი დიდ ალერსს ავლენს -- აშკარაა, რომ ქალის ყურადღების მიქცევას ლამობს. ეს არის ცეკვა-ლაღობა, ცეკვა -- არშიყი მამრისა და მდედრისა.

გამოჩნდებიან იუდეო-ქრისტიანები. მოზეიმე-მოდლესასწაულეთ კუშტი მზერით მოჰყვებიან, დროდადრო ერთმანეთს რაღაცას გადაუჩურჩულებენ ხოლმე.

ესთი (ხაიას). ესენი ასე რატომ მოგვლევენ?

ხაია. მერე რა, ესენიც ჩვენნაირები არიან -- ისრაელიანები, სეფერ თორის შებრძანების ხილვა სწადიათ.

მოხუცი (პრანჭია ქალს ეცეკვება). აი, ასე, აი, ასე! აბა!

ესთი. თუ ჩვენნაირები არიან, ჩვენთან მოვიდნენ. ხედავ, იოხანანი რა შორს დგას?

ხაია. კარგი რა, წამო, ვიცეკვოთ! (ესთის საცეკვაო წრეში გაიყვანს. ცეკვავენ.)

იოხანანს რატომ არ ეცეკვები?

იოშუაყი. გაიხარეთ, მეზობლებო, გაიხარეთ!

ხაია (ესთის). აბა, ჰე, მიდი, გამოიწვიე! (ესთის ხელს ჰკრავს, იოხანანთან პირისპირ დააყენებს).

ესთი (ღიმილით). იოხანან! (იოხანანი არ იძვრის, კუშტად იმზირება). მეცეკვე, მოდი ვიცეკვოთ!

იოხანანი. იუდეველს ეცეკვე, შენ მათ ეკუთვნი.

ხაია რაო, აღარ მიყვარხარო? აღარ უნდა შენთან კოცნაობა? ასე უცებ მობეზრდი? (იოხანანთან მიიჭრება, ეცეკვება. იოხანანი არ იძვრის, მაგრამ ხაია წაავლებს ხელს, ცეკვით აამოძრავებს.) მოდი, იოხანან, მოდი, ასე, ასე, კარგია!

იოშუაყი. მოდით, ყველამ შეავლეთ ხელი იწილადეთ მადლი!

მოხუცი (დაღლილი, დაჯდება). აუჰ, ა?! კიდევ ხომ შემიძლია ზოგიერთზე მეტი!

ცეკვაში ხეიბარი ერთვება. ახლა ის ეცეკვება პრანჭია ქალს.

ცხადია, ცეკვას ვერ ახერხებს, ხტუნავს.

პრანჭია ქალი. აი, ყოჩალი კაცი, ეს რა მაგარი იქნებოდა!
 იოშუაყი (განდგომილთ). შემოგვიერთდით, ჩვენთან ერთად იმხიარულეთ! (იმათ
 წრეში შეერევა, თითოეულს ეპატიჟება).
 იოხანანი. (ხაიასთან ცეკვას შეწყვეტს). ჰო, კარგი, საკმარისია.
 მოშე. არა, არა!
 ნათანი. რას აკეთებ, შორს ჩემგან!
 გოგონა. გამეცალე, იუდეველო!
 პრანჭია ქალი (გასძახის). ცეკვა-თამაში ყველას უნდა, მოდით ჩვენთან, ვიცეკვოთ!
 ხეიბარი. მოდით, თქვენც მიიღეთ მადლი!
 გოგონა. გაგვეცალეთ-მეთქი!
 ხაია (ესთის). ხომ ხედავ, რა კარგად მეცეკვება იოხანანი!
 იოხანანი. ჰო, კარგი, საკმარისია! (გვერდზე გადგება).
 მოხუცი. ღმერთმა ქონება გიმრავლოს, იოშუაყ!
 ჭაბუკი (ზიზღით). რა ჯიუტნი ხართ, იუდეველნი!
 იოშუაყი. ვიმხიარულოთ და ვიმრავლოთ, ისრაელებო!
 აბიჰუ (ცეკვა-ტრიალით მოდის, ხაიას წაავლებს ხელს). მოდი, ხაია, მოდი, ვიცი,
 ცეკვა გწაღია.
 ხაია (გატაცებით ჩაერთვება ცეკვაში). განა ყოველთვის ვიქნები 18 წლის!
 აბიჰუ (ნატვრით). ოჰ... ოჰ... გამაჟრიალა.
 ხაია. მე აქა ვარ, შენთან ვარ.
 აბიჰუ (ხაიას თამამი მოძრაობები ვნებას უღვივებს). ო ოი... ოი! მიშველეთ!

28.

ხეიბარი (გატაცებით ხტუნავს). ეეჰ... დასცხეთ, დასცხეთ!
 მოხუცი. იდიდოს გამჩენი ჩვენი!
 ნათანი (იუდეო-ქრისტიანებს). ხედავთ, რას აკეთებენ? ხედავთ, რას გაიძახიან!
 ჭაბუკი. აუტანელია, ამის მოთმენა არ შეიძლება!
 ხაია. ხომ არ დაიღალე, აბიჰუ, ხომ გამიძლებ, ჰა!
 აბიჰუ. შემიძლია მთელი ღამე შენთან ერთად ვიტრიალო.
 ესთი (პრანჭია ქალს). შეხედე, ასე რატომ გვიმზერენ?!
 ხაია. ნუ მოიწყენ, ესთი, მიდი, კიდევ ერთხელ სთხოვე, იქნებ, გეცეკვოს, ისე
 როგორც მე.
 მოხუცი. იდიდოს ღმერთი ისრაელისა!
 აბიჰუ. რომაელები გაეცალონ იუდეას!
 ხაია. რა ღროს რომაელებია, აბიჰუ, მოდი, მოდი!
 ხეიბარი (კვლავ ხტუნავს). გაიხარეთ, ისრაელებო!
 იოშუაყი. ყველამ ისმინეთ, ყველამ თქვით „ამინ“, ყველამ! (ყურადღებით უსმენენ,
 იოშუაყის მიერ წამღერებით წარმოთქმული ფრაზა მიდამოს ედება.) შემაყ, ისრაელ,
 აღონაი, ელოჰენუ აღონაი ეხად!
 ყველა (ერთად). ამიინ!
 ნათანი. ისე გაჰკვივან, თითქოს მხოლოდ თვითონ არიან ამ ქალაქში!
 ჭაბუკი. არ ჩავაგდებინოთ ენა?!
 იოშუაყი. კიდევ ერთხელ: შემაყ, ისრაელ, აღონაი, ელოჰენუ აღონაი ეხად!
 ყველა (ერთად). ამიინ!
 იოშუაყი. ისმინე ერო ისრაელისა, ერთია ღმერთი ქვეყნიერებისა და ღმერთი იგი
 არის ღმერთი ჩვენი!

შეძახილები:

-- ამიინ!

-- კურთხეულია სახელი მისი!

-- გაიხარეთ, ისრაელებო!

-- კურთხეულ იყოს უკუნითი უკუნისამდე!

ეუდა (გრძელი წვერი და დიდი ულვაში გაუკეთებია, მოხუცის ნაბიჯებით მოდის).
მოგესალმებით!

ყველა დაკვირვებით დააცქერდება.

ესთი. ეუდა, შენ?!

შეძახილები:

-- ეუდა!

-- მოვიდა!

იოხანანი. ამ ქალაქში მხოლოდ ეგენი არიან? ჩვენ აღარა ვართ?

ნათანი. უნდა ჩავამტვრიოთ კბილები, რომელიც ენას ვერ აკავებს.

ეუდა (ესთის მიუახლოვდება, ცდილობს საცეკვაოდ გაიწვიოს). მე სულ შენთან ცეკვა მინდა.

ესთი (ეუდას შესცქერის). ნუ, ეუდა, არ არის საჭირო!

ეუდა. მხოლოდ შენთან, ესთი! (ესთის გაცლა სწადია) ჯვარზე გაკვრა იმით იყო საშინელი, რომ შენ ვეღარ გნახავდი.

ესთი. ნუ, ნუ! (გარბის. ეუდა დაედევნება. დაიჭერს.) ვერსად გამექცევი ესთი, იცოდე, ყველგან მოგნახავ.

ესთი. არა, არა! (ხელს გააშვებინებს. მიდის).

ზაია. მიდი, ეუდა, მიდი, შენ მოსწონხარ, მაგრამ იოხანანი არ აძლევს მოსვენებას.

ესთი იმას დარჩება, ვინც გვერდიდან არ მოშორდება.

იოშუაყი (სეფერ თორას ისეთი ალერსით შეათამაშებს, თითქოს ბავშვი ეჭიროს

29.

ხელში). მთავარი არის ის, რაც ღმერთმა მოგვცა: ასირიელები, ბაბილონელები, ბერძნები, სპარსები მოდიან, მერე მიდიან, ჩვენ კი აქა ვართ, ჩვენს მიწაზე, ყველას ღმერთი აძლევს პასუხს. რომაელებსაც ღმერთი მოუვლის.

ხეიბარი. იმიტომ, რომ გამჩენის ერთგულნი ვართ.

მოხუცი. არ ვივიწყებთ აღონაისადმი მიცემულ პირობას.

იოშუაყი (კვლავ წამღერებით). შემაყ ისრაელ, აღონაი, ელოჰენუ, აღონაი ეხად!

შეძახილები:

-- ამიინ!

-- ჭეშმარიტად!

-- ღმერთი ჩვენი არის მფარველი ისრაელისა.

-- გაიხარეთ!

იოშუაყი. ისმინე, ერო, ისრაელისა. ერთია ღმერთი ქვეყნიერებისა და იგი ღმერთი არის ღმერთი ჩვენი!

მოშე, ნათანი, იოხანანი, გოგონა, ჭაბუკი, უცხონი ცერემონიის მონაწილეებს ებგერებიან. იწყება ჩხუბი. ერთმანეთში ირევა იუდეველთა და იუდეო-ქრისტიანთა

შეძახილები:

-- რას შვრებით, ისრაელიანებო!

-- შეჩერდით!

- გამჩენი დაგსჯით!
- დასტოვეთ ეგ თქვენი რჯული!
- მიიღეთ, მიიღეთ ღმერთი ჩვენი!

ეუდა (იოხანანს უტევს). ღმერთს განუდექი და თავსაც გვესხმი!

იოხანანი. რატომ მომიკალი ღმერთი, რისთვის! (ხელს მოუქნევს, ეუდა იცილებს).

ეუდა. დაფიქრდი, იოხანან, კაცი ღმერთს როგორ მოკლავს! ღმერთი უკვდავია, ღმერთი მარადიულია (იოხანანს შეუტევს) ესთისთან რა გინდა, ესთის შეეშვი!

იოხანანი. ძალიან მომწონს...

ეუდა. ესთის არ გაეკარო, ესთის თავი ანებე!

იოხანანი. თუ ჩემს რწმენას გაჰყვება, ცოლად დავისვამ.

ეუდა (ძლიერ შეუტევს). აი, შენ ცოლი, ეს იქნება შენი ცოლი! გუშინ შენც ხომ ჩვენს ღმერთს ადიდებდი.

იოხანანი. მატყუებდით. ყველანი მატყუარები ხართ!

ესთი (ეუდასა და იოხანანს შორის ჩადგება). ამასთან რა გინდა, იოხანანს რატომ ურტყამ!

იოხანანი (ესთის). მე შენი დაცვა არ მჭირდება. ფრუშიმები შორს! (ესთის ხელს ჰკრავს.)

ესთი (ეცემა). იოხანან!

ეუდა (ესთის წამოაყენებს). რატომ არ გესმის, ესთი: კაცი რომ ღმერთს გამოიცვლის, ადამიანს არ დაინდობს.

იოხანანი. მე ღმერთი კი არ გამოვიცვალე, ვპოვე, იუდეველო -- ვპოვე ღმერთი ჭეშმარიტი (ესთის.) შენც ჰპოვე ღმერთი! (ეუდას დაარტყამს, ეუდა წაიქცევა)

პირველი ლეგიონერი (შემოდის). ააუუჰ! სანახაობაა!

მეორე ლეგიონერი. კარგია, კარგი! (ხმამაღლა, თითქმის ყვირის.) რა ამბავია, რა ხდება აქ! დაიცავით წესრიგი!

პრანჭია ქალი (დიდ კეტს ყველას უქნევს). სულელნო, ჭკვადაკარგულნო, ისრაელის შვილი ისრაელის შვილს სასიკვდილოდ იმეტებდეს?!

პირველი ლეგიონერი. რატომ ყვირი? აცალე ხალხს. (ჭაბუკს პრანჭია ქალზე მიუთითებს.) აი, ეგ ქალი გაფურთხებდა და კეტის დარტყმას გაპირებდა.

30.

ჭაბუკი (პრანჭია ქალს). მაგ ჯოხს მე მირტყამდი? (კეტს წაართმევს და დაარტყამს).

მეორე ლეგიონერი. წესრიგს ნუ არღვევთ, დაიცავით წესრიგი!

პირველი ლეგიონერი. წამო, აქედან წავიდეთ, დაანებე ხალხს თავი, ნუ შეაწუხებ! (გაღიან).

შემოდიან შიშონი და შაული. ხმაური უცებ შეწყდება. ყველა გაირინდება.

კულისებისკენ შეტრიალდებიან.

შიშონი რომელ თქვენგანს ძალუმს მითხრას, რომ ჩვენი ჯვარცმული და ვნებული უფალი თქვენი ხილვით გაიხარებდა. სიხარულს მიეცემოდა, თუ იხილავდა მისივე სახელით როგორ სცემენ მისივე ერის შვილებს. (შეჩერდება.) შენ ვინა ხარ?

მოშე. იუდეო-ქრისტიანი მოშე ბენ იოსები.

შიშონი. არა, მოშე წარსულში დარჩა. შენ ხარ ფილიპე. შენ?

ხეიბარი. იუდეველი ვარ და იუდეველად დავრჩები, გამეცალე, შიმონ! (პაუზა. მშვიდად და უფრო დაბეჯითებით.) მე არ გავხდები, იუდეო-ქრისტიანი. (პაუზა. შიმონი დაჟინებით შესცქერის ხეიბარს.) ტყუილად ირჯები, შიმონ!

შიმონი. შიმონი ვიყავ მანამ, სანამ კინერეთის ზღვაში თევზს ვიჭერდი, ვიდრე გავხდებოდი მოწაფე უფლისა ჩვენისა. აწ ვარ პეტრედ წოდებული. შენ კი... უფლისა ჩვენის იოშუა ნაზარეველის სახელით გეუბნები: გამართე ფეხი!

ხეიბარი. რა?! ეგ როგორ! კმ! რა მითხარი?!

შიმონი. გამართე ფეხი!

ხეიბარი. ეგ ფეხი, ოცდაათი წელიწადია... (ერთობ აღელვებული.) გაგიგიათ, ახალი მთვარე ცაზე სამასორმოცდაათჯერ გამოვიდა... მთვარე სამასორმოცდაათჯერ აივსო... ეგ ფეხი ეგრე...

შიმონი. დღეს კი უფალი ჩემი -- იოშუა ნაზარეველი გიბრძანებს: გამართე ფეხი!

ხეიბარი. როგორ მიბრძანებს... ის კი მიბრძანებს, მაგრამ... რანაირად?

შიმონი. ჩამოდგი ფეხი, ხეიბარო!

ხეიბარი (ფეხს დადგამს. გაოგნებული). მე არა... მე არაფერი ... ჩემი რა ბრალია!

შიმონი. ასე, იარე, დედამიწაზე... იარე!

ხეიბარი (ტრანსში). ფეხი გაიმართა... მე რა დავაშავე... დავდივარ... აი, აი! (ფეხს ასწევს, დადგამს, ისევ ასწევს, დადგამს.) ხალხნო, ადამიანებო, ფეხი... (ადამიანები გაოგნებულნი მისჩერებიან, ხან შიმონს, ხან – ხეიბარს, რომელიც დაბნეული მიმოდის.) აი, ფეხი, ნამდვილი ფეხი, ისრაელებო, აი, აი! (ხან ასწევს, ხანაც დაუშვებს).

შიმონი (იოშუაყს). სეფერ თორის შებრძანება რისთვის შეწყვიტეთ? განაგრძეთ!

(იოშუაყი არ იძვრის – ვერ დაუღწევია თავი სასწაულისგან, რომელიც მის თვალ-წინ დატრიალდა.) განაგრძეთ, შეაბრძანეთ სეფერ თორა!

ხეიბარი. აი, ფეხი, ხალხო, აი! (ფეხს გამართავს, მოხრის).

შიმონი (იოშუაყს). განაგრძეთ გზა, სეფერ თორას ნუ შეაყოვნებთ. (შაულს.) შენ რას ბრძანებ პავლედ წოდებულს, შაულ? (შაული თანხმობის ნიშნად მშვიდად დააქნევს თავს.) გზა! (დაბნეული იოშუაყი გრაგნილს აიღებს და გზას განაგრძობს, არავინ მიყვება. ყველა უძრავად დგას.) ერთად ვიაროთ, ყველამ ერთად მივაცილოთ სეფერ თორა! (დაიძვრებიან. იუდეველნიც, იუდეო-ქრისტიანებიც ნელი, აუჩქარებელი ნაბიჯით მიაცილებენ ძველი აღთქმის დიდ გრაგნილს) ფსალმუნით, ფსალმუნის მღერით ვაცილებთ სეფერ თორას.

ფსალმუნს წამოიწყებენ. სცენაზე შუქი ქრება.

ავანსცენა. სინათლის წრეში ფესტოსი გამოიკვეთება

ფესტოსი (დაჟინებით შესცქერის დარბაზს). რომი დიდია, იუდეა -- მცირე. რომი ასჯერ მრავალრიცხოვანია, მრავალი ზღვისა და ხმელეთის პატრონი, სამეფოთა ბედის გამგებელი. დღეს ჩვენი ჯარისთვის შუბებს, სატევრებს, მახვილებს სად არ სჭედენ, ქვეყნიერების რომელ კუთხეში! ჩვენ შეგვიძლია ჩრდილოეთისა, თუ სამხრეთის, აღმოსავლეთისა, თუ დასავლეთის ყოველი მეფის ჯარი აღვკაზმოთ საბრძოლო ეტლებით, შუბებით, მახვილებით, სატევრებით. მდინარეებს შევვლავთ ხალხის სისხლით. ამათ კი, იუდეველებს, თავი ისე უჭირავთ, თითქოს ჩვენ ვიყოთ პატარა იუდეა, ეგენი კი -- უძლეველი რომი. ჯიუტი, დაუმორჩილებელი, გაუგე-

ბარი ხალხი... ჩვენს სიღიადეს არცა სცნობს. რამდენ ქვეყანაში დავიდეთ ბინა, იუდეაში უფრო მეტი ადამიანი გაგაკართო ჯვარს, ვიდრე ყველა ქვეყანაში ერთად... ესენი კი მაინც გაიძახიან ღმერთი ჩვენი ცოდვებისათვის გვსჯისო. (ფიქრობს.) ახლა ელებათ ბოლო. იუდეველებს ისევ სახეშეცვლილი იუდეველები თუ დაამხობენ... ცარიელდება მათი რწმენის ტაძარი... ეს კი იუდეის დანგრევაა. მალე, სულ მალე დაემხობა რომის მოქიშპე იერუსალიმი (ირონიული ღიმილით) რომი ძალადობაა, იერუსალიმი კი -- სულიერებაო. აჰა, სულიერება მოულებს ბოლოს და რომი საბოლოოდ დაეუფლება იერუსალიმს, მთელ იუდეას.

შუქი ქრება. ავანსცენაზე ესთი მორბის.

ზაია (ესთის მოსდევს). ესთი, დამიცადე!

ესთი. არა, არ მინდა!

ზაია. ესთი, რა მოგივიდა!

ესთი. (არ ჩერდება). თუ საცეკვაოდ არ გამოგყვებიან, ძალათი ეცეკვე – ყველა იტყვის იოხანანმა ესთის ცეკვაზე უარი უთხრა და ზაიასთან იცეკვაო.

ზაია. დამიცადე-მეთქი!

ესთი. რა გინდა, ზაია, ან რა უნდა მითხრა! რაც შეგეძლო, უკვე გააკეთე.

ზაია. იოხანანმა გამოგზავნა შენთან.

ესთი (შეჩერდება, ზაიას მიუბრუნდება). იოხანანმა?

ზაია. ჰო. მთხოვა, მიდი, დაელაპარაკეო.

ესთი (იჭვით). რაო, იოხანანმა?

ზაია. ეუღას ნუ გაურბისო, ეუღა ძალიან კარგი ბიჭიაო.

ესთი. ამისთვის გამოგზავნა?

ზაია. ესთის უთხარი, ქორწილშიც მოვალ და კარგად მოვილხენო.

ესთი (ბრაზი ერევა). მაშ, იოხანანმა გითხრა, ეუღა უყვარდეს, ჩემზე ნუ იფიქრებსო? ის არ გითხრა, ზაია მიყვარს და სხვას არასოდეს არ შევიყვარებო?! ცრუ და მატყუარა ხარ, ზაია, გამეცალე! შენ გგონია, თუ მე ეუღას გავყვები, იოხანანი შენ დაგრჩება?

ზაია. მაშ, რა გინდა -- იოხანანი კოცნით ტუჩებს გაგლეჯდეს და ეუღა კუდში დაგდევდეს? ორივე გინდა? იოხანანს შენთან სიახლოვეც არ სურს, ხომ ნახე, არ გეცეკვა, ხელიც კი გკრა.

ესთი. შენ კი ძალით ეცეკვე.

ზაია. დღეს ძალით მეცეკვა, ხვალ -- შემეჩვევა.

ესთი. არასოდეს, შენ არასოდეს არ შეგეჩვევა.

ზაია. დაჯექი, ესთი, მოდი, მიწაზე დავსხდეთ, იცი რა კარგია მიწაზე ჯდომა? (დაჯდება, ესთის თითქმის ძალით დასვამს. გვერდი-გვერდ სხედან, თითქმის ერთმანეთს ეკვრიან) ეუღას უყვარხარ, ძლიერ უყვარხარ.

ესთი. მე არ მიყვარს.

ზაია. იოხანანს კი არავინ უყვარს, გარდა თავისი ღმერთისა.

ესთი. მე მეუბნებოდა, მიყვარხარო.

ზაია. ჩემი დანიშნულია (ცრემლი სდის.) იცი, როგორ მიყვარს? დღეცა და ღამეც მას ვხედავ, სულ მინდა, მის გვერდით ვიყო, სიზმარში ვხედავ, ვეხვევი, ვკოცნი,

თავად ისე მკოცნის, რომ სიამოვნებით ლამის გული დამელიოს, უცებ მელვიძება და... იერუსალიმის ცივი ნიავი მივლის გარს. (ცხარედ.) რატომ არ ვუყვარვარ, ესთი, რატომ!

ესთი (მშვიდად). იმიტომ რომ მე ვუყვარვარ.

ზაია (ესთის აჯანჯღარებს). არა, არა, სტყუი, ტყუილს ამბობ, ესთი, არა-მეთქი. (ჩაეკვრება) რა უბედური ვარ, შენ ეუდას უყვარხარ...

ესთი (აწყვეტინებს). იოხანანსაც.

ზაია მე კი არავის არ ვუყვარვარ! (ტირის).

დაბნელება.

განათლება სცენა. სანთლების შუქით გაბრწყინებული ბეთ ქნესეთი -- სინაგოგა.

საამო გალობით შემოდინ იუდეველები, იუდეო-ქრისტიანები.

მათ შაული და შიმონი მოუძღვით.

შიმონი. პატივით დააბრძანეთ სეფერ თორა! ძმანო და დანო ჩემნო, მამებო და შვილებო! იოშუაყმა დედის -- სარა ამინადავის ასულის, რახელის მიერ შობილის და მიხეილის მეუღლის სულის საამოდ ბეთ ქნესეთს სეფერ თორა მიუძღვნა. დღეს იგი ღმერთს შესთხოვს, მისი დედის სულმა სამოთხეში ჰპოვოს ადგილი. მე კი

თქვენ გაჩვენებთ სამოთხისაკენ მიმავალ გზას. ეს არის გზა იეშუას -- უფლის ჩვენის -- ცნობისა, მისი აღიარებისა და მასავით ლოცვისა. ყველა, ვინც მის გზას დაადგება, სამოთხეში ჰპოვებს ადგილს.

მოხუცი. სარას სული მოვიხსენიოთ, ამისთვის ვართ მოსულნი!

იოხანანი. აცალეთ ქადაგება!

მოხუცი. ეგ ამბავი არ გვჭირდება, შიმონ!

ხეიბარი. ასე რად ყვირით, ებრაელებო, ნუთუ, სხვა აზრის მოსმენა აღარ გინდათ?

მანდილოსანი. არა, არ გვინდა!

ეუდა. დღეს სარას ხსოვნის დღეა, მაგისტვის მოვედით.

აბიჰუ. შიმონ, შენ დაუტოვე რჯული ჩვენი?

შიმონი. რჯული ჩვენი დაბერდა, იგი ახალმა უნდა შეცვალოს. ჩვენი ხალხი დაცილდა მცნებებს, ამახინჯებს მათ. მესია ჩვენთა ცოდვათა გამო ეწამა.

მოხუცი. მაგას ჩვენი მოქცევისთვის ამბობ, შიმონ?!

იოხანანი. დაფიქრდით, იუდეველნო, იქნებ, ჭეშმარიტებას უახლოვდებით?

აბიჰუ. ჩვენ სარას სულის მოხსენიება გვწადია, დაგვანებეთ!

ნათანი. რა დროს ეგ არი, ქადაგების მოსმენა გვინდა.

შაული. კაცნო, მამებო და შვილებო, ძმანო და დანო ჩემნო, ვარ შვილი ფრუშიმ-თა-ფარისეველთა მოდგმის კაცისა, თავადაც ფარისეველი ვიყავ, ვიდრე დამასკოსის გზაზე არ მეჩვენა უფალი ჩვენი და არ მივხვდი, რომ იგი არის ღმერთი ჭეშმარიტი.

შიმონი ირწმუნეთ ჩვენი, გამოგყვევით, იეშუა აღდგა, იგი ახლა ზეცაშია და სიყვარულს ჩაგვაგონებს. იეშუას მრავალნი აღიარებენ და მისდევენ, იუდეველთა დიდი ნაწილი კვლავ ჯიუტობთ. მოინათლეთ, იუდეველნო! (დუმილი.) მოინათლეთ და სხვებსაც ჩააგონეთ დაადგნენ იეშუას გზას.

ნადაბი (მშვიდად, აუღელვებლად). შიმონ, შაულ, ჩვენგან რა გინდათ?

შიმონი. სცანით იეშუა მაშიახად, დაადექით გზას ჭეშმარიტებისა. თუ ყოველი იუდეველი ახალ რჯულს მიიღებს, ჩვენი ერი იქნება ერთიანი, ძლიერი.

ხმაური, შეძახილები:

-- ეს რას ამბობს, ისრაელებო!

-- ამის მოსმენაც კი ცოდვაა!

-- ნუ სცოდავ!

მოხუცი (წამლერებით). შემაყ ისრაელ, აღონაი ჰელოენუ, აღონაი ეხად!

იოშუაყი (მოხუცის წაბადებით). ისმინე ერო ისრაელისა, ერთია ღმერთი ქვეყნიერებისა და ღმერთი იგი არის ღმერთი ჩვენი!

შაული. რატომ, რისთვის ჯიუტობთ ასე -- ამ მიწაზე, ჩვენს შორის, აქ იშვა უფალი. მრავალმა იუდეველმა ვალიარეთ იგი, მივსდევთ მის მცნებებს..

აბიჰუ. მაშ, რაღა გინდათ, რილასთვის ირჯებით?

შიმონი. იმისთვის, რომ ყოველმა ადამიანმა შეისმინოს ჩვენი რჩევა, მიიღოს უფალი!

აბიჰუ. არა, შიმონ, ჩვენ ჩვენსავე გზას არ განვუდგებით, არ გვსურს.

ნადაბი. თქვენ განუდექით, ჩვენ არ განგსჯით, გეტყვით კია: გაპატიოთ ღმერთმა!

მოხუცი. იუდეველნო, გეუბნებით ყველას: აქ ვართ იუდეველნი, აგერ, იუდეო-ქრისტიანები, თუ ვინმეს გული იქით მიგიწევთ...

შიმონი. მაშ, თქვენ კვლავაც მცდარ გზას ადგახართ, კვლავაც არ გსურთ მიიღოთ ღმერთი ჭეშმარიტი, ის, რომელსაც ძალუძს მიცვალებულთა გაცოცხლება, სნეულთა განკურნება...

ხეიბარი. გვწაღია, გვინდა, როგორ არ გვინდა!

მოხუცი ღვთის შვილნი ვართ, გამჩენს სინაის მთის ძირას პირობა მივეცით, დავიცვათ მისი მცნებანი, ნუ გადათქვამთ, დაუბრუნდით თქვენი რწმენის ტაძარს, დარჩით იუდეველებად!

შაული. თქვენ ზურგს აქცევთ ღმერთს საყოველთაოს, კაცობრიულს და რახან ასე გსურთ, ზიდეთ კიდევ მისი არყოფნის ცოდვა!

იუდეველთა შორის უკმაყოფილო შეძახილები:

-- რას ამბობს!

-- ცოდვას რად იღებ, შაულ!

-- დაშინებით, მუქარით გინდათ მოგვაქციო?

შიმონი. ამოდ მღელვარებთ, განა არ გახსოვთ: პროკურატორ პილა-ტეს არ ეწადა მისი დასჯა, რადგან ვერა-რა დანაშაული ვერ ჰპოვა მის საქციელში.

აბიჰუ. რაოდენ სათნონი, კეთილნი ყოფილან რომაელნი, ჩვენ კი გვეგონა სამშობლო აგვიოხრეს. (შიმონს და შაულს.) რომაელებისადმი თქვენი ლაქუცი აღრეც შეგვიტყვია--თქვენი სამშობლოს დამაქცევართ ანგელოსებად წარმოგვიჩ...

შიმონი (აწყვეტინებს) ჩვენი სამშობლო სამყაროა და არა პატარა იუდეა, ჩვენ ყველგან ვართ!

ხმა. დამანახეთ, ამას ვინ ამბობს?

აქა-იქ გაისმის შეძახილები:

-- დიდი რაბი მობრძანებულა!

-- რაბი გამალიელი ძე რაბი გამალიელისა!

-- ჩამოდექით!

-- გზა მიეცით!

ყველანი -- იუდეველნიც, იუდეო-ქრისტიანებიც მოწიწებით განაპირდებიან.

გამალიელი. გაფრენილი სიტყვა მახვილზე მჭრელია. (შიმონს.) შენ ბრძანე ეგრე?

(აკვირდება.) საიდან მეცნობი?

შიმონი. შენი მოწაფეა ვიყავი, დიღო მოძღვარო!

გამლიელი. ჩემი მოწაფეები ეგრე არ ლაპარაკობენ... სიტყვას სწონიან. (აკვირდება.) ძლიერ დავბერდი... ველარ გიგონებ... შენ რომელი ხარ?

შიმონი. შიმონი... (პაუზა.) მეთევზე.

გამლიელი (სახე გაუცისკროვნდება. მოაგონდება). შიმონ კიპა. შენ სხვაზე ნაკლები თორა არ გისწავლია... ლოცვაც კი დაწერე...

შიმონი (მორცხვი ღიმილით). საშაბათო ლოცვა „ნიშმათ“... „სული ყოველი არსისა!..

გამლიელი. მახსოვს, მაგონდება. (შეგონებით.) მე ხომ გასწავლე, რომ ავი სიტყვის თქმაც ღიდი ცოდვაა.

შიმონი. ეს ავი სიტყვა არ არის, რაბი. ასე იყო. იუდეველთ არ მიიღეთ ჩვენი ღმერთი. შენც ხომ იქ იყავ, სინედრიონში. განა, სინედრიონმა არ გამოიტანა განაჩენი?

გამლიელი. დღესაც ვატარებ მაგ მძიმე ტვირთს.

შიმონი. მე კი გარეთ ვიდექი, ეზოში ველოდი, როგორი იქნებოდა განაჩენი, ველოდი, როდის გამოვიდოდა მოძღვარი ჩემი, რას გადაუწყვეტდით.

გამლიელი. ჰო, ალბათ... იქ ხალხი ირეოდა.

შიმონი. თქვენ იქ სამსჯავრო გქონდათ, მთელი ღამე განსჯილით, მერე კი პროკურატორს შეევედრეთ, სთხოვეთ სიკვდილით დასაჯეთო, ჯვარზე გააკარიტო. შენც რაბი, იმ ღამეს შენც იმათ შორის იყავი, ვინც განაჩენი გამოიტანა.

გამლიელი. რაო, რა ბრძანე, როგორა თქვი?

მოხუცი. პროკურატორს თქვენ შეევედრეთო...

ხეიბარი. თქვენ ემუდარეთ იეშუა სიკვდილით დასაჯეთო?

გამლიელი. (შიმონს). ეგრე თქვი, განა?

შიმონი. პილატეს მისი სიკვდილით დასჯა არ ეწადა, შეებრალა კიდეც, თქვენ არ მოასვენეთ, რჯულს განუდგა და სიცოცხლე უნდა წაართვათო.

აბიჰუ. პილატე რა გულჩვილი ყოფილა!

ხეიბარი (აღშფოთებული). ეგ როგორ იქნება, როგორ შეიძლება ადამიანის მტრის ხელში ჩაგდება!

მოხუცი. როდის იყო, რო რომაელთ იუდეველთა ჯვარზე გაკვრა ენანებოდათ!

ესთი. რაბის მოვუსმინოთ, რაბი იქ იყო!

ღუმლი. ყველა რაბის მოუტრიალდება.

გამლიელი (პაუზის შემდეგ). არა, არა, არაფერი! (შიმონს) ისიც გეხსომება, რა დღე იყო... რომელი დღე თენდებოდა.

შიმონი. ყველაფერი მახსოვს, კარგად მახსოვს. მეხუთე დღე იყო. კი, მეხუთე დღე დაღამდა, მეექვსე დღე თენდებოდა. ხუთშაბათი დაღამდა. მეექვსე დღე -- პარასკევი თენდებოდა.

გამლიელი. არა, არა. მაგას არ გეკითხები. რით იყო ის დღე გამორჩეული. ხუთშაბათი, პარასკევი ყოველ კვირაშია, ის დღე კი...

შიმონი (ღიმილით). ფესახი... პასექი შემობრძანდა. დიდი დღესასწაული... ეგვიპტის მონობიდან ჩვენი განთავისუფლების დღე.

გამლიელი. ჰო... ჰო...

შიმონი. ყველანი – მოძღვარი და მისი თორმეტივე მოწაფე გეტსემანიის ბაღში წავედით, იქ გვქონდა სერობა, იქ გავტეხეთ ხმიალი – მაცა, პური ჩვენი ტანჯულობისა, რომელსაც უდაბნოში სჭამდნენ მამები ჩვენი. (პაუზა. სინანულით.) იქ მითხრა უფალმა ჩემმა „ვიდრე მამალი იყავლებდეს, სამჯერ უარმყოფ მე“.

გამლიელი. უარყოფა, არსის უარყოფა... ახალი თვისება შეგიძენია, შიმონ კიპა!

შიმონი. იქ მოვიდნენ ლეგიონერები, მაღალი, მხარბეჭიანი, ნახევრად შიშველი, ტყავით ნახევრად შემოსილი რომაელნი და წაიყვანეს... სინედრიონში.

პაუზა. ღუმილი კარგა ხანს გაგრძელდება.

გამლიელი. მაშ, მეხუთე დღე იყო და ფესახის დღესასწაულიც დადგა?

შიმონი. კი, პასექის მოსვლა ვიზიემეთ.

გამლიელი (იჭვით). არა ვგონებ, ეგრე ყოფილიყო. დღესასწაულის საღამო არ იქნებოდა, არ შეიძლება... სამი დღით ადრე, ან ოთხი დღის წინ თუ მოხდა ყველაფერი, ფესახის დადგომამდე ოთხი დღის წინ.

შიმონი. რაბი, ძლიერ მიჭირს გეკამათო, მაგრამ... რა ვქნა... ეგრე იყო... განა ამდენი დრო გავიდა...

გამლიელი. არა, არა! ეგრე არ იქნებოდა!

შიმონი (დაბეჯითებით). არაფერი, არაფერი არ მავიწყდება, ყველა ერთად წავედით გეტსემანიაში, იქ მოვაწყეთ სერობა -- აგადა. ის, რასაც ყოველი ებრაე-ლი კაცი აკეთებს პასექის პირველ საღამოს.

გამლიელი (კარგა ხანს ღუმს). თუ მე არ გასწავლე, შენ მაინც რატომ არ ისწავლე – ნუთუ, ვერსად ვერ წაიკითხე?

შაული (დაეჭვებული). რა? ასეთი რა არის?

გამლიელი. თუ მოწაფემ არ იცის, რომ დღესასწაულის საღამოს არ შეიძლება, აკრძალულია სასამართლო სხდომის ჩატარება, მასწავლებლის ბრალია. სინედრიონი დღესასწაულამდე ერთი დღით ადრე წყვეტს სამსჯავრო სხდომებს. შენ მართალი ხარ -- ფესახი დადგა. წინა საღამოსაც კი არ შეიძლებოდა სხდომის გამართვა.

შიმონი. რაბი, სინედრიონის წევრები რომ შეიკრიბეთ, მღვრიე ცაზე მთვარე ეკიდა, დილაამდე მსჯელობდით. უფალს ჩვენსას მსჯავრი გამოუტანეთ.

გამლიელი. ღამე სამსჯავრო არ შეიძლება, სინედრიონი კი წესს მტკიცედ იცავს. აკრძალულია!

შიმონი. ღამე იყო, უკუნი ღამე!

გამლიელი. სინედრიონის სასამართლო სხდომა უნდა დაიწყოს მზის ამოსვლის შემდეგ და უნდა დამთავრდეს მზის ჩასვლამდე. ამ კანონს ვერავინ დაარღვევს.

შიმონი. მე ხომ იქ ვიყავი... ყველანი მთვარის ამოსვლის შემდეგ მოვიდნენ. (აგონდება.) აი, შენ... შენ კი პირველთაგანი მოხვედი. ხელზეც კი გემთხვები,

რაბი, ნუთუ, არ გახსოვს. შენ მითხარი: „ხაგ სამეახ!“ მხიარული დღესასწაულიო!

გამლიელი. მაგონდება, ეგრე იყო... მღვდელმთავარ კაიაფას სიმამრთან -- ანანიასთან ახლოს ვცხოვრობ, კაიაფამ იქ მიგვიწვია სინედრიონის წევრები.

შიმონი. აი, მოგაგონდა, ხომ მართალს გეუბნებოდი, რაბი!

გამლიელი. არა, რასაკვირველია, არა!

შაული (გაოცებული). შენ ხომ ახლახან ბრძანე...

გამლიელი. გითხარი, კი.

შაული. აბა?

გამლიელი. მივედი, სხვებიც მოვიდნენ. ყველა წვერი არ იყო... ავშალომ ბენ ხანანია არ მოსულა, არც იცნაკ ბენ დავიდი იყო... (იგონებს.) კიდევ? მალქიელ ბენ იორამი, სხვებიც...

შიმონი. და გამოიტანეთ სასიკვდილო განაჩენი -- იუდეის პროკურატორს იოშუა ნაზარეველის სიკვდილით დასჯა სთხოვეთ.

გამლიელი (შიმონს დაბეჯითებით შესცქერის) კი, მაგრამ... ეგ როგორ, რანაირად... ჩვენ ხომ სასამართლო სხდომა არ გვქონია. დღესასწაულზე არ შეიძლება. დღესასწაულიც არ ყოფილიყო, სინედრიონის სამსჯავრო სხდომა მხოლოდ ტაძარში, მხოლოდ უფლის ტაძარში იმართება. არ შეიძლება, არაფრით არ შეიძლება სამს-

36.

ჯავრო სხდომა გაიმართოს ოჯახში, გინდაც მღვდელმთავრის ოჯახში (ხაზგასმით.) მხოლოდ სადაც დღეებში, მხოლოდ მზის ამოსვლიდან მზის ჩასვლამდე და მხოლოდ ტაძარში.

შაული. ეგ როგორ, სინედრიონის წევრები ხომ მსჯავრის დადებისათვის შეიკრიბეთ!

გამლიელი. არა, არა, კაიაფამ იეშუა ანანიას ოჯახში მოაყვანინა. პილატემ რომ იეშუას დაპატიმრება ბრძანა, კაიაფამ სთხოვა მასთან საუბრის უფლება მოგვეცითო.

მოხუცი. კაიაფა რომაელთა მეგობარი იყო.

ნადაბი. არა მხოლოდ კაიაფა, მისი სიმამრი ანანიაც.

ხეიბარი. მთელი იერუსალიმი ლაპარაკობდა: ანანიამ რომაელებს ქრთამი მისცა და მით გახდაო მღვდელმთავარი.

მოხუცი. კაიაფაც. ყველამ კარგად იცოდა, კაიაფა რომ ფულით გახდა მღვდელმთავარი.

შაული (ერთობ დაინტერესებული). რაბი, თუ სამსჯავრო არ გქონდათ, რისთვის გიხმეს, ან უფალი ჩვენი რისთვის მოიყვანეს ანანიასას?

გამლიელი. კაიაფამ კარგად იცოდა, რომ ებრაელობას არ უყვარდა, კაიაფას რჩევას, აზრს არაფრად ჩააგდებდა... იეშუა კაიაფას შეცდომებმაც აამხედრა სინოდრიონის წინააღმდეგ.

მოხუცი. ან რა ჰქონდა შესაყვარებელი, რისთვის უნდა გვეყვარებოდა?!

გამლიელი. ის, რომ ფესახში სინოდრიონი მსჯავრს არ გამოიტანდა, პილატეს არაფრად ენაღვლებოდა. მას ეწადა სასწრაფოდ მოეშორებინა თავიდან ადამიანი, რომელიც ამბობდა იუდეის მეფე ვარო და ამით რომაელთა სასურველი მეფე იროდის მეტოქედ აცხადებდა თავს. პილატემ კარგად იცოდა, რომ ხალხი იეშუას უსმენდა, მისი სჯეროდა. იერუსალიმში იეშუას შემოსვლამ, იმან, თუ როგორ შეხვდნენ იუდეველნი რაბი იეშუას, პილატე გააცოფა. ფესახში კი, რვადლიანი დღესასწაულის განმავლობაში უფროდაუფრო მეტი ხალხი მიუგდებდა ყურს იეშუას. ამიტომ ჩქარობდა, სინედრიონის აზრი არაფრად აინტერესებდა. იროდის ტახტის მოქიშპე უნდა იავარქმნილიყო.

შაული. მაშ, რაღად გიხმით კაიაფამ, მის ჭერქვეშ რისთვის შეიკრიბეთ?

შიმონი. თუ სამსჯავრო არ შესდგებოდა, რისთვის მიხვედით?

გამლიელი. იეშუას სიცოცხლის გადასარჩენად, იმისათვის, რომ კიდევ ერთი ებრაელი გვეხსნა ჯვარზე გაკვრისაგან.

შიმონი (ცხარედ). არა, არა, არ იყო ეგრე!

შაული. ძმაო, შიმონ რისთვის შფოთავ, მოვისმინოთ. (გამლიელს.) რაბი, მაშ, რისთვის გიხმეს?

გამლიელი (პაუზის შემდეგ). თუ უწყით, როგორ დალია სული პილატემ? არცერთ ადამიანს ასეთი წამებით არ დაუმთავრებია სიცოცხლე – გამჩენმა თავისი მიაგო იუდეველთა მოძულე პილატეს. იუდეველნი არცერთ პროკურატორს არ დაუნდვია, მაგრამ პილატე? მოძულე ისრაელისა დღეში სამ იუდეველს მაინც აკრავდა ჯვარზე. იროდის მეტოქის გამოჩენამ კი გააცოფა.

შაული. თქვენ? თქვენ რა უნდა გექნათ?

შიმონი. თუ მსჯავრი არ უნდა გამოგეტანათ, რისთვის შეიყარენით!

გამლიელი. იოშუა დილას პილატეს სამსჯავროზე უნდა წარმდგარიყო. მთელი ღამე ჩავძახოდით უარი ეთქვა იუდეის მეფედ თავის გამოცხადებაზე. ჩვენი ქვეყნის ამოხრებელთან მისულიყო რაბი, რომელიც იუდეველთა წესების დარღვევას სწუნობდა, მცნებათა მკაცრ დაცვას ითხოვდა. ამით შეიძლებოდა მისი გადარჩენა, რადგან პილატეს რაბების ბრძოლა არად ენაღვლებოდა. (პაუზა.) მთელი ღამე

37.

ამოდ ჩავძახოდით უარი ეთქვა, იმაზე, რომ იუდეის მეფეა.

შიმონი. არა, რაბი, თქვენ თავად გამოუტანეთ განაჩენი მოძღვარს ჩვენსას.

გამლიელი (ვნებადაცლილი, დაღლილი კაცის მზერით შესცქერის შიმონს). გითხარი უკვე... არც შეიძლებოდა. ამათ გარდა... ნუთუ, არ გახსოვს, ნუთუ, უკვე დაივიწყე ნასწავლი: ჩვენის წესით, ადამიანს ღამნაშავედ ვერ სცნობ და სიკვდილს ვერ მიუსჯი, თუ ეს ადამიანი ორმა... ერთმა კი არა, თუ იგი ორმა კაცმა არ გააფრთხილა: თუ ამ საქმეს ჩაიდენ, სიკვდილი გემუქრებაო... უნებლიედ ჩაღნილი დანაშაული სიკვდილით არ ისჯება... გააფრთხილეთ... გვეწადა რაბის სიცოცხლის გადარჩენა. არაფერი გაგვივიდა – ჩვენი რჩევა არ მიიღო.

შაული. ღმერთები ადამიანთა რჩევას უკუაგდებენ, რაბი, ღმერთი ადამიანთა რჩევას როგორ მიიღებდა?!

იოხანანი. იეშუა კაიაფას გზით ივლიდა?!

გამლიელი (ერთხანს ისეთივე არაფრისმთქმელი მზერით ჩასცქერის შაულს, როგორც ახლახან შიმონს ჩასცქეროდა). ღმერთი...

მოზუცი. დიდმა რაბი გამლიელმა ცოდვას გადაგარჩინათ -- თუ სიმართლეს არ გაიგებდით და კვლავაც იმას იტყოდით, რასაც აქამდე...

შიმონი (მკვახედ). არა, იეშუას სისხლი სინედრიონზეა!

შაული. სინედრიონმა გასწირა უფალი ჩვენი!

შიმონი. გვითქვამს, ვიტყვით, შთამომავლობასაც გადავცემთ, რომ თქვენ, სწორედ თქვენ...

შაული. და არა რომაელებმა...

შიმონი. რომაელებს არც ეწადათ ჩვენი ღმერთის დასჯა...

მოზუცი. აჰა, თქვენ კი სიმართლეო... სიმართლეს სუნთქვა მხოლოდ მაშინ შეუძლია, როცა ის სჭირდებათ. მანამდეც და მერეც ლეშია, მხოლოდ ლეში.

შაული. თქვენი გადარჩენის ერთი გზა ვიცი, მხოლოდ ერთი გზა არსებობს – ყველა უნდა მოინათლოთ, ყველამ დაუტევოთ ეგ ძველი რწმენა და დაადგეთ ახლის გზას.

შიმონი. ეგ არის. უნდა მიიღოთ ღმერთი ჩვენი. თუ ამ გზით არ ივლით...

აბიჰუ. თქვენ გგონიათ, ამათ სიმართლე დღემდე არ იცოდნენ? მაგრამ: თუ ჩვენსა და ამათ შორის სისხლის მდინარე არ ჩაივლის, დიდ გზაზე ვერ გავლენ.

შაული ახლავე, ახლავე ყველანი იმ პაწია მდინარეში უნდა მოინათლოთ, თორემ ჩვენი ღმერთის მიუღებლობის გამო დიდი საშიშროება გელით. იუდეველნო, ნუთუ, ვერა გრძნობთ: წამლეკავი ქარიშხალი გიახლოვდებათ.

მოხუცი. გეშინოდეს, ისრაელ, უფრთხოდე შვილებს: სინაის მთაზე დადებული კავშირის ღალატი აქ, იუდეაში მოინდომეს – აქ, ჩვენს შორის, გაჩნდა გამჩენის უარყოფის აზრი. აქ მოიგონეს ახალი ღმერთი. გვაპატიებს ამას ჩვენი ღმერთი?

ღუმბილი.

აბიჰუ. ამათ კარგად უწყიან: ხალხს სისხლდენილი ებრალება, ხალხი სისხლნათხევის გვერდით დგება. ამიტომ იოშუას იუდეველთა მსხვერპლად წარმოსახავენ.

შაული. თქვენ უნდა დაადგეთ გზას, რომელსაც ძალუმს ხეიბარი გაამთელოს, მიცვალებული გააცოცხლოს, გარდაცვლილი სამოთხეში შეაბრძანოს და მიიღოს ღმერთი-ჭემმარიტი. ეს არის თქვენი გადარჩენის ერთადერთი გზა!

პრანჭია ქალი. და თუ ჩვენ კვლავ ჩვენი ღმერთის ერთგული დავრჩებით?

შიმონი. ერი თქვენი დაიტანჯება. ერი დაადგება ვაების გზას.

მოხუცი. ერი ჩვენი შესაძლოა დაიტანჯოს, დაადგეს ვაების გზას -- მის წიაღში იშვა აღონაის უარყოფის იდეა.

ეუდა. მე ვიცი გზა ხსნისა: ერის ტანჯვას, ის მიჯობს, ეს ორი ადამიანი სამარა-

38.

ღისოდ დავადუმოთ.

მანდილოსანი. ჩაკელოთ!

მოხუცი. ეს ორი კაცი გავიმეტოთ და ყველაფერი დამთავრდება. აღარც ახალი რჯული გავრცელდება, აღარც ჩვენი ხალხის ბრალეულობაზე ილაპარაკებენ.

შემახილები:

– მოვიშოროთ!

– ქვეყნიერებას ჭირი მოვაშოროთ!

– ჩაკელოთ. აღარ იქნებიან იუდეო-ქრისტიანები!

შიმონისა და შაულის, მათი მომხრე იუდეო-ქრისტიანების

ირგვლივ წრე იკვრება.

-- სიკვდილი, სიკვდილი განდგომილთ!

-- მოღალატეთ მუდამ სჯიდნენ!

ნადაბი. რაბი? დიდი რაბი რას იტყვის?

გამლიელი ღუმს

მოხუცი. გამჩენი მისგან ზურგის ქცევას არ გვაპატიებს.

ეუდა. ზელოტნო, რომაელები კი არა, ესენი გვებრძვიან. ჩვენი სისხლი, ჩვენი ხორცი!

დედაკაცი. არ ისვენებს ჩვენი ხალხი, არ ისვენებს! ახალ ღმერთზე ლაპარაკობს. რატომ? რისთვის?

ხეიბარი. ისრაელებო, როგორ იქნება, რას ამბობთ!

ნადაბი. რაბი!

გამლიელი. იუდეველთა ყოველი თაობა ელოდება მაშიახს. იუდეაში იყო ფევდა, ადამიანი, ძე კაცისა, რომელიც ამბობდა მესიად მოვედიო. ფევდას დიდძალი ხალხი დაუდგა გვერდით. ბევრმა ირწმუნა მესიააო, მაგრამ ფევდა გარდაიცვალა და მისი მიმდევრები მიმოიფანტნენ. დღეს ვიღას გახსოვთ ფევდა? არავის! ბევრი, ძალიან ბევრი იუდეველი მიიმხრო ეუდა გალილეველმა. ესეც იძახდა მაშიახი ვარო.

მისდევენ, ახალ ღმერთად აღიარებდნენ. მერე ეუდა გალილეველიც გარდაიცვალა და მისი ყოველი მიმდევარი ქვიშაში ჩასხმული წყალივით გაილია.

პრანჭია ქალი. მაგით რისი თქმა გნებავს, რაბი!

ეუდა. ესენი უნდა ჩაიქოლონ, ამათი ჩაქოლვა გვიხსნის და იეშუაც ისევე მიავიწყდებათ, როგორც ეგ ფევდა, ეუდა გალილეველი.

გამლიელი. არა, იუდეველნი მაგ გზით ვერ ვივლით... ყოველ კაცს უნდა შეეძლოს თავისი თავის პატრონობა. თავად უნდა აირჩიოს, რა გზით იაროს. ფევდასა და ეუდა გალილეველის ამბავი გაგახსენეთ, დღეს ისინი აღარავის ახსოვს იმიტომ, რომ მათს საქმეში ღმერთი არ ერია, ღმერთს არ ეწადა...

ნადაბი. განა ესენიც ეგრე არ ჩაგვძახიან?

მოხუცი. ისინი ფევდასა და ეუდას მიიჩნევდნენ ღმერთად, ესენი— იოშუას.

გამლიელი. ყველაფრის განმსჯელი, განაჩენის გამომტანი ღმერთია. ღმერთს მივანდოთ ყველაფერი. თუ აქ ღვთის ნება არ არის, ესენიც, რაოდენ ბევრიც არ უნდა იყვირონ, უდაბნოს ქვიშაში ჩასხმული წყალივით გაილევიან. (პაუზა.) და თუ ყველაფერი ეს ღვთის ნებით ხდება... იუდეველნო, თუ ამ ამბავს ღმერთი წარმართავს? (პაუზა.) ჩვენ რა შეგვიძლია ან რას გავხდებით?

ღუმილი.

ზაია. რაბი, მაშ, რას გვირჩევ?

მანდილოსანი. როგორ მოვიქცეთ?

აბიჰუ. ეგრე მივუშვათ? ეგენი ცილს გვწამებენ, ჩვენ კი...

ღუმილი

გამლიელი. პასუხი... თქვენ პასუხს მთხოვთ. პასუხი არის შეკითხვა ჩემი: თუ ყვე-

39.

ლაფერი ეს ღვთის ნებაა? (ხანგრძლივი ღუმილი.) მივყვით ჩვენს ღმერთს. მივსდით, მის გზას არ ავცდეთ... ესენი კი... დრო... დრო... ღმერთი თავად გვეტყვის, ღმერთი უსათუოდ მოგვცემს ნიშანს. ეგენი ხომ იშვინენ ჩვენი ნეკნიდან, ვითარცა ევა ადამისაგან, ვინ იცის, ღმერთი კიდევ რას გვავალებს, რისთვის გვინახავს... რას გვაკისრებს... იყუჩეთ, ისრაელებო, იყუჩეთ და...

შაული (ცხარედ). არა, ეგრე არ იქნება, ეგ არ არის სწორი!

ნადაბი. (გამლიელს). არ არის სწორი! ნუთუ, არაფერი ვიღონოთ, როცა ჩვენი სისხლისა და ხორცის გამეტებას გვაბრალებს?!
შაული. არა, ის არ არის თქვენი სისხლი და ხორცი, თქვენთან რა საერთო აქვს, იგი ღმერთია, ძე ღმერთისა! ნუღარ იტყვით, რომ თქვენს შორის იშვა -- ღვთის ნებით იშვა უფალი ჩვენი და ძეა ღმერთისა!

შიმონი. დღეიდან აღარ არიან იუდეო-ქრისტიანები. იუდეველებთან აღარაფერი გვაქვს საერთო. დღეიდან არიან მხოლოდ მესიის მიმდევრები -- ქრისტიანები და ხართ თქვენ -- იუდეველები. (იუდეო-ქრისტიანებს.) აქეთ, აქეთ დადექით, იუდეველობა თქვენი გარდაიცვალა, იუდეველობამ სული დალია. მალე ხანუქა იწყება. თქვენ აღარ იდღესასწაულებთ ხანუქას. ნაცვლად ხანუქისა, იდღესასწაულებთ უფლის ჩვენის -- იესო ნაზარეტელის შობის დღეს. ხოლო ნახანუქევს იდღესასწაულებთ მისი ნათლისღების დღეს. არა, აღარ იქნება რომ ჰა შანა -- მოსავლის აღებას ახალ წელთან რა ხელი აქვს -- ახალი წელი ამიერიდან დაიწყება იმ დღეს, რა დღესაც იშვა უფალი ჩვენი. ფესახში მოაკვდინეს იგი -- სისხლივით

წითელი იყო ის პარასკევი, მაგრამ ფესახშივე აღდგა. ვიზიემოთ არა ფესახი -- ეგვიპტელთა მონობიდან განთავისუფლება, არამედ ბრწყინვალე აღდგომა ღმერთისა ჩვენისა. შავუოთამდე სინაის მთის ძირას მცნებების მიღება კი არა, გარდაცვალების მეორმოცე დღე აღნიშნეთ!

აბიჰუ. რაბი, ნუთუ, ამას ვაძლევთ დასაბამს -- ჩვენს სისხლსა და ხორცთან დაპირისპირებას?

ნადაბი. სისხლი? სისხლი, რომელსაც ჩვენს შორის აქცევენ?

მოხუცი. ბრალეულობა? სისხლის ბრალს რას უშვრები, რაბი?!

გამლიელი. გამჩენმა შეჰქმნა სამყარო და შეჰქმნა ადამიანი. აჰა, ქვეყნიერება და აი, გზა ადამიანისა. ეს ბრალეულობაც მისი ნებითაა, ალბათ, იმისთვის, რომ გამოიცილოს -- ვის, რას მსახურობს კაცი.

შაული. იუდეო-ქრისტიანებო, ყველანი იმ პატარა მდინარეში! აქ მონათლებით! მოდით, ეზიარეთ ჭეშმარიტი ღმერთის გზას. მოგნათლავთ ვით იოხანანმა უფალი ჩვენი!(მოშეს.) ძმაო, ფილიპე! (მოშე მდინარეში ჩადის. გოგონას.) დაო, ნინო! (გოგონა მდინარეში ჩადის. ნათანს.) ძმაო, ნიკოლოზ! (ნათანი მდინარეში ჩადის. ჭაბუკს.) ძმაო, გიორგი! (ჭაბუკი მდინარეში ჩადის).

ხეიბარი. მეც, მეც თქვენთან ერთად! (იუდეველებს მოუბრუნდება) რატომ დგებარ, რისთვის -- ესენიც ხომ ჩვენები არიან, განა უცხო გეძახით! (შაულს.) მე როგორ მნათლავ?

შაული (ხეიბარს). ძმაო ალექსი, მოიღეთ ნათლობა (ხეიბარი მდინარისაკენ გარბის. იოხანანს.) ძმაო, ბართლომე! (იოხანანი მდინარისაკენ მიდის.).

ესთი (გამოუდგება). არა, არა, იოხანან!

იოხანანი (მოუბრუნდება). წამოდი ჩემთან, ჩემთან წამოდი, ესთი!

ესთი. არა, არა! სად მიდიხარ, იოხანან!

შიმონი (ესთის). დაო, სერაფიმა, მოდი ჩვენთან, მონათლე!

ესთი (შეჩერდება, ხან იოხანანს შესცქერის, ხან იუდეველთ). იოხანან!

შაული. დაო, სერაფიმა, გამოგვეყ!

ესთი (ჩაიკეცება). არა, არა! არ შემიძლია!

40.

ხაია (მდინარისაკენ გარბის). იოხანან, იოხანან, მე, მე ვარ სერაფიმა (მდინარეში ჩახტება, იოხანანს ეხვევა.) შენთან მოვდივარ, იოხანან!

გამლიელი. ჩვენ კი დავრჩეთ ჩვენს კუნძულზე.

ესთი. ხაია, რას აკეთებ!

იოხანანი. ესთი, ესთი!

ხაია. მშვიდობით, ესთი!

ესთი (ცრემლები სდის). რატომ, რა დავაშავე, ღმერთო!

გამლიელი. ნუ ჰკითხავ, ნურც საყვედურობ, შვილო, მან უკეთ იცის როგორ მოაწყოს ეს სოფელი.

მდინარეს გაყოლილნი ნაპირზე დარჩენილთ ხელს უქნევენ.

ისმის გალობა..

თითქმის ჩაბნელებული სცენის იატაკზე ერთმანეთის მიყოლებით ინთება უამრავი კვარი -- იმდენი, რამდენიც საჭიროა იმისათვის, რომ სცენაზე დიდი რკალი მოიხაზოს..

შემოდის მაცნე, თან ცხვარი მოჰყავს.

მაცნე. გადმოგვხედე და შეგვისძინე ყოვლისშემსმენელო და მხილველო. იუდეა
სასოწარკვეთის პირასაა. სულს ღაფავს შენგნით იუდეველთათვის ბოძებული ქვე-
ყანა, მიიღე სამშვიდობო შესაწირი, მოიღე მშვიდობა შენგნით აღქმულ მიწაზე,
რჩეული ერის შვილთათვის. შეგვინდე!

ფარდა